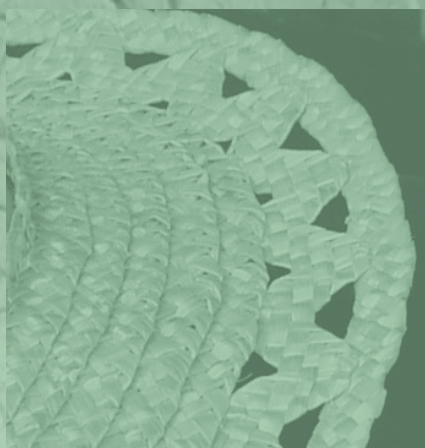

[taito | group]

Taito Innovaatiot 2001–2006 -projektin toiminta ja tulokset

Sisällysluettelo

ESIPUHE.....	4
KÄSITYÖALAN YHTEISTYÖ.....	5
TAITO INNOVAATIOT 2001–2006 -PROJEKTI.....	6
Projektin tavoitteet.....	6
Aluepilottien valinta.....	7
Taito Innovaatiot -koordinoitiprojektin toimintaa 2001–2006.....	8
ALUEPROJEKTIEIEN TAVOITTEET, TOIMINTA JA TULOKSET.....	12
Käsityöreitti.....	12
Käsityökulttuurimatkailu.....	12
Musiikki Kainuu.....	13
Incentive Innovaatiot.....	14
Taidolla menestykseen.....	15
KOORDINOITIPROJEKTIN KOULUTUSYHTEISTYÖ.....	16
PROJEKTIN ARVIOINTI.....	18
Väliarviointi 2004.....	18
PROJEKTIN TULOKSIA JA TULEVAISUUDEN KEHITTÄMISTARPEITA.....	19
Projektin tuloksia.....	19
Kulttuurimatkailukohteen toiminta-verkostomalli.....	20
Tulevaisuuden kehittämistarpeita.....	20
TAITO INNOVAATIOT -KOORDINOINTIHANKKEEN ANALYSOINTI VERKOSTOKEHITYKSEN NÄKÖKULMASTA.....	21
Lähtökohtien analysointia.....	21
Hankevalmistelu.....	21
Erilaiset verkostomallit aluehankkeissa.....	23
Yritysten ja yrittäjien sitouttaminen verkostokehitykseen.....	24
Lopputulosten arviointia.....	25
LIITTEET.....	27
TAITOMATKALLA TULEVAISUUTEEN -SEMINAARIN YHTEENVETO.....	31

Esipuhe

Käsityöalalla on mahdollisuudet kehittyä elinvoimaiseksi ja kilpailukykyiseksi elinkeinoksi.

Elinvoimaisen yritystoiminnan ominaispiirteisiin kuuluu toiminnan kannattavuuden, tuottavuuden ja kilpailukykyisyyden lisäksi myös innovatiivisuus ja luovuus. Käsityön avulla monet saavat tilaisuuden luovuuteen, itsensä toteuttamiseen. Luovuus ruokkii myönteisen kehityksen kierrettä myös yritystoiminnassa esimerkiksi uusien toimintamallien kehittämisessä tai uusien palvelu- ja tuoteideoiden tunnistamisessa. Myös käsityöalalla toimivan tulee voida hankkia elantonsa yritystoiminnalla.

Mitä elinvoimaisen käsityöalan yritystoiminnan tueksi tarvitaan? Kuluneiden EU-ohjelmakausien aikana käsityörittäjyyttä on tuettu lukuisilla alueellisilla ja valtakunnallisilla projekteilla. Tavoitteena on ollut käynnistää kehittämisprosesseja, jotka johtavat pysyväisluonteisiin vaikutuksiin. Parhaimmillaan projekti voi toimia kehitystyön veturina.

Tällaisia kehitystyön vetureita ovat olleet Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry:n toteuttamat Taito Innovaatiot- ja Taito Craftnet -projektit.

Taito Innovaatiot -hankkeessa on tuotteistettu ja otettu käyttöön uusia, toimialarajat ylittäviä käsityöalan toimintamalleja ja kehitetty uusia tuotteita ja palveluja. Lisäksi hankkeen avulla on vahvistettu verkostomaiselle työskentelylle myönteistä maaperää ja parannettu osanottajien verkosto-osaamista ja kansainvälistymisvalmiuksia. Näitä käsityön ja erityisesti matkailun maaperälle rakennettuja yhteistyömuotoja voidaan pitää onnistuneina päänavauksina laajemmallekin alojen yhteistyölle. Esimerkiksi käsityö- ja matkailualojen yhteistyön rakentamista tukevia palveluja on jo otettu käyttöön ja palaute palveluista on ollut hyvä.

Taito Craftnet -projektin avulla on puolestaan luotu sähköisen viestinnän ja verkkoliiketoiminnan palvelukonsepti käsityöalalle sekä verkko-ohjauksen opetusmenetelmä ja oppimateriaalia. Taito Craftnet -projektin kohderyhminä ovat käsityöalan yritysten lisäksi olleet myös käsi- ja taideteollisuusyhdistysten yritysneuvojat. Projektissa on lisäksi kehitetty Suomen Taitoverkon, käsityön markkinapaikan, hyödynnettävyyttä. Tieto- ja viestintätekniikan suunnitelmallinen hyödyntäminen yritystoiminnassa parantaa yritysten kustannustehokkuutta, tuottavuutta ja kilpailukykyä. Käsityöalan yrittäjät ovat havahtuneet siihen, että sähköinen viestintä ja verkkopalvelut ovat tulleet jäädäkseen.

Käsityöalan yritystoiminnan edistämistä pohtinut kauppa- ja teollisuusministeriön työryhmä on määritellyt alan vision nojaamaan kannattavan yritystoiminnan elementteihin. Tavoitteena on, että nykyistä suurempi osa käsityöyrityksistä on kannattavia kasvuyrityksiä, mutta valtaosa on pieniä yrityksiä, jotka toimivat kannattavasti. Yritykset tunnetaan kansainvälisesti hyvin muotoillusta ja mielenkiintoisista asiakaslähtöisistä tuotteistaan ja palveluistaan. Tuotteet ja palvelut ovat helposti asiakkaiden tavoitettavissa internetin, liikkeiden ja muiden jälleenmyyjien kautta. Käsityöalan yritykset ovat verkostoituneet keskenään sekä matkailu-, kulttuuri- ja hyvinvointisektorin toimijoiden kanssa. Monikulttuurisuus on alan vahvuus. Yrittäjien substanssi- ja liiketoimintaosaaminen on vahvistunut.

Näitä vision elementtejä on Taito Innovaatiot- ja Taito Craftnet -projektien toimin jo juurrutettu yrittäjän arkeen. Kehittämisprojektien nyt päätyttyä on tarve niissä kehitettyjen työkalujen ja toimintamallien laajaan käyttöönottoon. Tavoitteena on elinvoimainen ja kilpailukykyinen käsityöalan yritystoiminta.

Sirpa Alitalo
kehittämispäällikkö
kauppa- ja teollisuusministeriö

Käsityöalan yhteistyö

Käsityöala tarvitsee uusia näkökulmia ja arvoinnovaatioita käsityöelinkeinon kehittämiseen. Tarvitaan uudenlaisia toimintamalleja muuttuvan yhteiskunnan tarpeisiin. Käsien tekemisen mahdollisuudet kasvavat alueellisen kulttuurin, hyvinvoinnin ja matkailun vetovoimatekijöinä tulevaisuudessa.

Vahvaa alueellista kulttuuria ja uudenlaisia palvelinnovaatioita tarvitaan elämyksellisten tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi. Tässä käsi- ja taideteollisuusjärjestö on yhdessä käsityöyrittäjien kanssa avainasemassa. Ympäri Suomea on syntynyt ja on syntymässä monipuolisia käsityömatkailuun liittyviä kulttuurikeskuksia, jotka kokoavat yhteen alueelliset kulttuuri- ja käsityöalan toimijat.

Käsityömatkailukeskukset tarjoavat konkreettisia liiketoimintamahdollisuuksia käsityöyrittäjille tuotemyynnin, markkinoinnin, palvelutuotannon ja tapahtumien kautta. Tuotekehitys ja tuotannollinen yhteistyö vahvistavat käsityöyrittäjien kannattavuutta, tuotteiden ja palveluiden saatavuutta ja näkyvyyttä.

Käsityöalan markkinointiyhteistyö muiden toimijoiden kuten matkailun kanssa on elintärkeää. Käsityön tulee olla kiinteä osa vetovoimaisten kulttuurimatkailukeskusten palvelutarjontaa. Sähköinen markkinointi ja verkkosivustot kuten Suomen Taitoverkko tarjoavat näkyvyyttä, kontakteja ja uusia jakelukanavia käsityöyrittäjille. Sähköiset viestimet mahdollistavat käsityöyrittäjien kansainvälistymisen, teknologia tarjoaa uudenlaiset logistiset ratkaisut myös käsityöalalle.

Asiakkaiden kulutustottumukset ovat muuttumassa. Elämyksellisten ja kokonaisvaltaisten palveluiden kysyntä kasvaa. Tavarataivaan sijaan kuluttajat kaipaavat osallistumisen mahdollistavia tekemisen prosesseja ja laadukkaita hyvinvointia lisääviä kokemuksia. Nämä uudet arvoinnovaatiot ovat käsityöyrittäjille haaste ja suuri mahdollisuus.

Käsi- ja taideteollisuusjärjestön tavoitteena on toimia veturina elinvoimaisen käsityökulttuurin ja käsityöelinkeinon edistämiseksi alueellisissa ja valtakunnallisissa yhteistyöverkostoissa. Tulevaisuuden innovaatiot tehdään tänään.

Kristiina Soini-Salomaa

vs toiminnanjohtaja

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry

Käsi- ja taideteollisuusjärjestön toiminta-ajatuksena on edistää suomalaista käsityötä kulttuurina, taitona ja elinkeinona. Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry muodostaa yhdessä alueellisten käsi- ja taideteollisuusyhdistysten kanssa Taito Groupin. Toiminnan tavoitteena on käsityön arvostuksen nostaminen, käsityötaidon ylläpitäminen ja uuden korkeatasoisen käsityön kehittäminen sekä käsityöyrittäjyyden vahvistaminen.

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry toimii järjestön keskusliittona ja vastaa strategisesta johtamisesta ja järjestön valtionapujaosta. Lisäksi liitto hoitaa monia asiantuntijatehtäviä ja valtakunnallista viestintää sekä tarjoaa tietopalveluja.

TIETOJA KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUSJÄRJESTÖSTÄ 2005

Toimipaikat

- Käsi- ja taideteollisuusliitto
- 22 käsi- ja taideteollisuusyhdistystä
- 18 käsi- ja taideteollisuuskeskusta
- 111 käsityökeskusta
- 18 sivutoimipistettä (käsityöneuvonta)
- 26 käsi- ja taideteollisuusmyymälää

Henkilöstö

- vakituisen henkilöstön työpanos 242 henkilötyövuotta
- 109 työllistämisarvo palkattua (39 henkilötyövuotta)
- 153 kurssiopettajaa (15 henkilötyövuotta)
- 385 harjoittelijaa (45 henkilötyövuotta)

YHTEENSÄ järjestö työllistää

341 henkilötyövuotta

Toimintaa

- 80 139 neuvonta-asiakasta
- 27 765 koulutuksen asiakasta
- 313 taiteen perusopetuksen käsityökouluryhmää
- 533 251 näyttelyissä kävijää
- 18 kulttuuriprojektia
- 25 elinkeinoprojektia

Taito Innovaatiot 2001–2006 -projekti

Kehittämisen- ja koulutushanke käsityön uusista mahdollisuuksista

Projektin tavoitteet

Taito Innovaatiot 2001–2006 -projekti oli Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry:n valtakunnallinen käsi- ja taideteollisuusalan kehittämishanke ja osa kauppa- ja teollisuusministeriön kanssa toteutettavaa Käsityörittäjyyden kehittämissuunnitelmaa 2001–2006. Projektin tavoitteena oli käsityörittäjyyden vahvistaminen luomalla edellytyksiä kansainvälistymiselle sekä yhteistyölle matkailualan kanssa. Hankekokonaisuudessa kehitettiin yritysten ja muiden toimijoiden verkostoitumista sekä uusia innovatiivisia toimintatapoja ja tuotteita.

Taito Innovaatiot -hankkeessa käsityö nähtiin osana laajempaa kokonaisuutta, jossa käsityö, matkailu ja elämyksellisyys muodostavat monipuolisen alueen kulttuuriin liittyvän palvelukokonaisuuden. Kansainvälisyyttä toteutettiin kotimaassa palvelemalla kansainvälisiä asiakkaita ja toimimalla kansainvälisissä tietoverkoissa. Hankkeen puitteissa järjestettävä koulutus suunniteltiin tukemaan käytännön työtä mm. verkostojen rakentamisessa, palvelutuotekehityksessä ja kansainvälistymisessä.

Tavoitteena oli synnyttää alalle lisää kannattavaa liiketoimintaa, jonka kehittämisessä huomioidaan asiakaslähtöisyys, branditavoitteisuus ja verkostoituminen.

Hankkeessa työskenneltiin kahdella tasolla. Käsi- ja taideteollisuusliitto vastasi hankekokonaisuuden valtakunnallisesta koordinoinnista ja kansainvälisestä toiminnasta, järjesti koulutusta sekä tuotti oppimateriaalia ja selvityksiä. Hankkeella oli valtakunnallinen projektipäällikkö. Alueella yhteistyökumppaneita olivat käsi- ja taideteollisuusyhdistykset ja alueprojektit sekä muut käsityön ja matkailun toimijat.

Taito Innovaatiot -projektin valtakunnallisen koordinoinnin tärkein kohderyhmä olivat hankkeeseen valitut käsi- ja taideteollisuusyhdistykset, jotka toimivat alueellisten pilottiprojektien hallinnoijana ja vaikuttivat toiminnallaan käsityörittäjien toimintamahdollisuuksiin.

Pilottiprojektit hakivat kukin oman alueellisen rahoituksensa, vastasivat yrittäjäverkostojen kehittämisestä, tuotteiden ja palveluiden kehittämisestä sekä niiden markkinoinnista.

Ohjausryhmän jäsenet

- Kristiina Soini-Salomaa (Marketta Luutonen 31.5.2005 asti), Käsi- ja taideteollisuusliitto pj.
- Olli Aulio (31.3.2005 asti), kauppa- ja teollisuusministeriö

- Sirpa Alitalo, kauppa- ja teollisuusministeriö
- Mirja Nylander, Juniperus metsämatkat KY
- Liisa Hentinen, Matkailun edistämiskeskus
- Taina Tervonen, Taito Craftnet 2 -projekti, Käsi- ja taideteollisuusliitto
- Tuula Nieminen, Taito Uusimaa
- Jaana Vehkasalo, Käsi- ja taideteollisuusliitto, siht.

Henkilöresurssit

- Projektipäällikkö työaika 10 kk/vuosi
Nea Pitkänen 1.1.2001–19.2.2002
Jaana Vehkasalo 1.3.2002–31.12.2006
- Projektisihteeri työaika 5 kk/vuosi
Maini Tulokas 1.8.2003–1.12.2006

Koordinointiprojektin rahoitus

- Kauppa- ja teollisuusministeriö ja Euroopan sosiaalirahasto

Koordinointiprojektin tavoitteet

- Käsityörittäjyyden vahvistaminen ja työllisyyden parantaminen maaseudulla
- Innovatiivisten uusien toimintatapojen ja tuotteiden kehittäminen
- Monialaisten yhteistyöverkostojen luominen
- Kansainvälistyminen sähköisten tietoverkkojen avulla

Aluepilottien valinta

Osallistujien valinta valtakunnalliseen Taito Innovaatiot -projektiin tehtiin hakemusten perusteella. Hankkeesta tiedotettiin kaikille 22 käsi- ja taideteollisuusyhdistykselle kirjeellä, jonka jälkeen kiinnostuneet kutsuttiin projektin starttiseminaariin huhtikuussa 2001. Tilaisuuden jälkeen 9 yhdistystä lähetti hakemuksen, joista koordinoituprojektin ohjausryhmä valitsi 6 ehdotusta valmisteltavaksi alueellisiksi piloteiksi.

Valinnassa kiinnitettiin huomiota mm. idean innovatiivisuuteen ja sen kantavuuteen valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Lähtökohtana tuli olla suomalainen kulttuuri ja monialainen yrittäjäyhteistyö. Lisäksi kiinnitettiin huomiota toimivaan liikeideaan ja kannattavan liiketoiminnan kehittämismahdollisuuksiin.

Valmistelusta alueelliseksi hankkeeksi eteni viisi pilottia jotka muodostivat yhdessä koordinoituprojektin kanssa Taito Innovaatiot -projektikonaisuuden.

1 Incentive Innovaatiot

Lapin käsi- ja taideteollisuus ry
Pekankatu 3
96200 Rovaniemi
Puh. (016) 346 957
www.taitolappi.fi
Kannustematkailuun liittyvien käsityötuotteiden ja elämysten kehittäminen ja markkinointi

2 Musiikki Kainuu

Kainuun käsi- ja taideteollisuus ry
Brahenkatu 3
87100 Kajaani
Puh. (08) 629 211
www.kainuunpirtti.fi
Käsityön kytkeytyminen kulttuuritapahtumiin, sopivien lahjatesineiden tuottaminen tapahtumiin kainuulaisten käsityöläisten kanssa

3 Käsityöreitti yhteensovittamishanke

Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus
Sahalankatu 3
60100 Seinäjoki
Puh. (06) 420 5800
www.taitoep.net
Käsityöhön pohjautuvan matkailureitin rakentaminen etelä-pohjalaisiin käden taidon kohteisiin

4 Taidolla menestykseen

Pirkanmaan käsi- ja taideteollisuus ry
Pyynikintie 25
33230 Tampere
Puh: (03) 2251 400
www.taitopirknamaa.fi
Pirkanmaan käsi- ja taideteollisuustuotteiden brandin kehittäminen kansainvälisille markkinoille

5 Käsityökulttuurimatkailu

Taito Uusimaa ry
Rautatienkatu 11
05800 Hyvinkää
Puh. (019) 416 209
Kulttuuri- ja käsityömatkailun palveluverkoston rakentaminen yhteistyössä alueella toimivien muiden hankkeiden kanssa

6 Taito Innovaatiot

Käsi- ja taideteollisuusliitto
Taito ry
Kalevankatu 61
00180 Helsinki
Puh. (09) 7519 1900
www.taitoinnovaatiot.fi
Projektikonaisuuden koordinoituihin, valtakunnallisen koulutuksen ja oppimateriaalin tuottaminen

Taito Innovaatiot -koordinoitiprojektin toimintaa 2001–2006

Koulutusta

alueprojektipäälliköille ja yhteistyökoulutusta laajemmalle kohderyhmälle järjestettiin 43 päivää, osallistujia oli 349 henkilöä.

Tiedotusta

- www.taitoinnovaatiot.fi
- Osasto Suomen Kädentaidot -messuilla Tampereella 2002, 2003, 2004, 2005
- Osasto Käsityö-messuilla Seinäjoella 2002, 2003, 2004, 2005
- ATLAS Conference Napoli 2004
- Taitomatka-näyttely Verkaranta, Tampere 2004
- TAITO-lehti
- Suomen Taitoverkko

Selvityksiä ja oppimateriaalia toimialalle

- Taito Innovaatiot – käsi- ja taideteollisuuden uudet mahdollisuudet -selvitys
- Käsityön ja matkailun verkostot -julkaisu
- Alueellisen kulttuurin tuotteistamisen kouluttajamateriaali

Hyvien käytäntöjen ja tiedon levitystä

Hankkeen tiedotustilaisuuksissa on ollut mukana 3 679 henkilöä.

Yhteinen tiedotusmateriaali

- Yhteisesite; suomi, ruotsi, englanti
- Alue-esite; suomi, ruotsi, englanti
- Folderi
- Flyer
- PowerPoint-esitykset
- www-sivut; suomi, ruotsi, englanti

Vuosi 2001

Koordinointiprojektin toiminnan alkuvaiheessa valmistui helmikuussa 2001 *Taito Innovaatiot – käsi- ja taideteollisuuden uudet mahdollisuudet* -selvitys, joka on luettavissa osoitteessa www.taitoinnovaatiot.fi. Selvitys loi pohjaa hankekokonaisuudelle ja antoi suuntaviivoja kokonaisuuden toiminnalle.

Koordinointiprojektin toiminnan sisältöä täsmennettiin selvityksen pohjalta ja aloitettiin valtakunnallisen projektiorganisaation rakentaminen. Projektikokonaisuuden alueprojektien haku ja valinta tapahtuivat kevään 2001 aikana. Syksyllä järjestettiin alueellisia starttipäiviä hankekokonaisuuden toiminnasta. Aluehankkeiden rahoitusneuvottelut käynnistyivät loppuvuodesta 2001.

Vuosi 2002

Projektin toisen vuoden toiminnan tavoitteena oli alueprojektipäälliköiden koulutuksen ja alueprojektien toiminnan käynnistyminen. Alueprojektien käynnistymisaikataulu viivästyi alueellisen hankehankemusprosessin hitaudesta johtuen, jolloin koordinointiprojektin ja alueprojekteihin yhteisten toimenpiteiden toteutusaikataulua ja kustannusrakennetta tarkistettiin.

Laajemman kohderyhmän verkostokoulutusta järjestettiin yhteistyössä Taito Alma -projektin kanssa vuoden 2002 aikana. Käsityön kosketus matkalla -seminaari oli syksyllä Käsityö 2002 -messujen yhteydessä Seinäjoella. Projektien sisäisessä tiedotuksessa otettiin käyttöön Ryhmix-ryhmätööhjelma internetissä.

Vuosi 2003

Projektikokonaisuuden viisi alueprojektia olivat kaikki käynnistyneet syksyyn 2003 mennessä. Koordinointiprojekti teki projekti-kohtaista ohjausta ja perehdytystä alueprojektipäälliköille kevään 2003 aikana. Alueprojektipäälliköille suunnattua InnoTiimi-koulutusta alettiin toteuttaa eri puolilla Suomea, osa koulutuksesta oli projektipäälliköiden ja käsityöyrittäjien yhteiskoulutusta. Koulutuksen teemoina olivat prosessien hallinta ja talous. Alueprojektien käsityöyrittäjille suuntaama koulutus ja tuotekehitys käynnistyivät syksyn aikana.

Tiedottamiseen tuotettiin projektikokonaisuudesta yhteistä tiedotusmateriaalia ja projektien yhteiset www.taitoinnovaatiot.fi-sivut avautuivat.

Koordinointiprojektin arviointimenetelmien kokonaisuutta kehitettiin vuoden aikana ja otettiin käyttöön osallistujien sähköinen itsearviointityökalu.

Vuosi 2004

Projektikokonaisuutta ja sen toimintatapoja esiteltiin kansainvälisessä ATLAS-konferenssissa Napolissa huhtikuussa 2004. Alueprojektipäälliköiden koulutusta jatkettiin InnoTiimeissä ja toteutettiin yhteinen opintomatka Toscaan, Italiaan. Koulutuksen teemoina olivat verkostoituminen ja kansainvälistyminen. Projektien yhteinen Taitomatka-näyttely toteutettiin keväällä 2004 Verkarannassa Tampereella, kävijöitä oli noin 1600 henkilöä. Talon tavat ja väen vaatteet -teemapäivien koulutusyhteistyö Lomalaidun ry:n ja Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n kanssa käynnistyi suunnitellulla. Koulutuksen tavoitteena oli

vahvistaa alueellisen kulttuurin näkyvyyttä maaseutumatkailussa. Koordinointiprojektin väliarviointi valmistui syksyllä 2004.

Kainuun käsi- ja taideteollisuus ry:n osasto Taitomatka-näyttelyssä Käsi- ja taideteollisuuskeskus Verkarannassa Tampereella vuonna 2004

Projektipäälliköt Tarja Matikainen, Jaana Vehkasalo, Tuula Nieminen ja Satu Miettinen valmistautumassa messupäivään Suomen Kädentaidot -messuilla Tampereella vuonna 2004.

Italian opintomatalla vuonna 2004 vierailtiin mm. Consorzio Ceramica Montelupo Fiorentino -keraamikkakeskuksessa.

TORTINO DI POMODORI

Lämmin tomaattipiiras neljälle

- 6 kevyesti vispattua munaa
- 4 kypsää, kuorittua ja pilkottua tomaattia
- ¼ hienonnettu chilipalko
- 1 murskattu valkosipulinkynsi
- 4–5 silputtua basilikanlehteä
- ½ hienoksi silputtu sipuli
- pecorinoraastetta
- oliiviöljyä
- suolaa ja pippuria

Hauduta sipuli, valkosipuli ja chilipalon neljäsnes öljyssä alhaisella lämmöllä. Kun sipuli on pehmennyt (muttei ruskistunut), lisää tomaatit ja basilika. Peitä kannella ja jätä kypsymään, kunnes tomaatit näyttävät hieman muhentuneen. Lisää vatkatut munat, suola ja pippuri ja anna hyytyä. Kun seos on kauttaaltaan kiinteää mutta silti pehmeää, sirottele päälle juustoraastetta ja pane sitten kuumaan grilliin kunnes piiras on pinnalta kuhmuinen. Ripottele pinnalle vielä basilikaa ja tarjoile tuoreen, rapean leivän kanssa.

”Parahin apotti, kaikilla näillä kakuilla ja keitoilla olet ahtanut vatsani niin täyteen juustoa, että jos jään vielä luoksesi, lakkaan olemasta Paolo ja muutun juuston muotoiseksi.”

(Näin väitetään Paolo Uccellon sanoneen hänen työskennellessään San Miniaton apotille maalaamansa freskon äärellä.)

(Leslie Forbes: *Toscanan herkut*)

Vuosi 2005

Alkuvuodesta 2005 järjestettiin InnoTiimi-koulutusta alueprojektipääälliköille ja syksyllä koulutusyhteistyönä Talon tavat ja väen vaatteet -teemapäiviä laajemmalle kohderyhmälle. Oppimateriaaleista valmistui *Alueellisen kulttuurin tuotteistaminen* -kouluttajamateriaali Taito-yritysneuvojille koekäyttöön syksyllä 2005. *Käsityön ja matkailun verkostot* -julkaisun valmistus käynnistettiin. Muotoilun ja matkailun opintoprojektin suunnittelu käynnistyi Taideteollisen korkeakoulun ja Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulun kanssa.

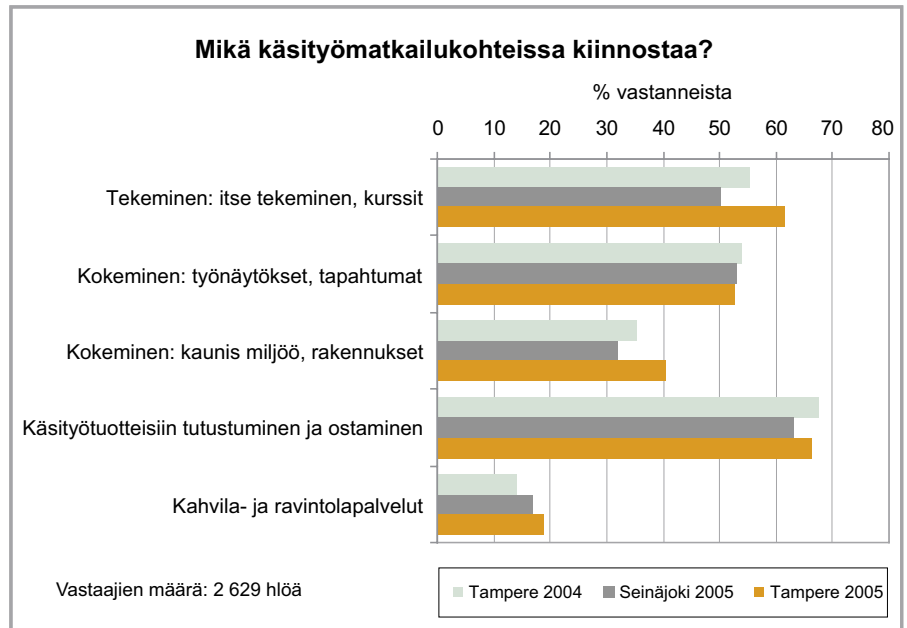
Taito Innovaatiot -verkoston tiedottamisen tueksi päivitettiin sekä tuotettiin yhteistä sähköistä ja painettua materiaalia. Projektikokouksia esiteltiin useilla messuilla vuosina 2002–2005. Messuilla toteutettiin asiakaskyselyjä koskien käsityömatkailukohteen sisältöä ja sen merkitystä asiakkaalle. Kyselyiden perusteella käsityömatkailukohteessa asiakasta kiinnostavat eniten käsityötuotteet ja niiden ostaminen, itse tekeminen ja kokeminen.

Kari Sivula, Tarja Laakso, Tuula Nieminen ja Kirsi Heikkinen InnoTiimi-koulutuspäivässä Korpikoskissa Laakajärvellä vuonna 2005.

Vuosi 2006

Hankekokonaisuuden tuottamasta tiedosta koostettiin käsityö- ja matkailuyrittäjille sekä käsi- ja taidete-

Kuvio yllä: Käsityömatkailukohteessa asiakasta kiinnostaa eniten käsityötuotteet ja niiden ostaminen, itse tekeminen ja kokeminen, esim. työnäytöksen seuraaminen.

ollisuusalan ja matkailun toimijoille suunnattua oppimateriaalia joka julkaistiin sähköisessä muodossa. Materiaali koostui *Käsityön ja matkailun verkostot* -artikkelikokoelmasta joka löytyy osoitteesta www.suomentaitoverkko.fi linkistä Käsityön ja matkailun verkostot ja *Alueellisen kulttuurin tuotteistaminen* -kouluttajamateriaalista, joka tuli Taito-yritysneuvojen käyttöön syksyllä 2006.

Koulutusta järjestettiin laajemmalle kohderyhmälle teemapäivien ja seminaarien muodossa. Loppuvuodesta toteutettiin yhteistyönä muotoilun ja matkailun opintoprojekti. Kulttuurivetoisen matkakohteen tuotteistamisen opintoprojektissa oli mukana muotoilun ja matkailun opiskelijoita sekä kulttuurimatkailuyrittäjä Uudeltamaalta. Projektin loppuseminaari *Taitomatalla tulevaisuuteen* järjestettiin yhteistyössä Taito Craftnet -projektin kanssa Suomenlinnassa Helsingissä syksyllä 2006. Seminaarin työpajojen tulosten yhteenveto löytyy raportin lopusta.

Projektin tiedotus keskittyi vuoden aikana projektikokonaisuuden

toiminnan, tulosten ja tuotetun oppimateriaalin esittelyyn erilaisten tiedotusmateriaalien, puheenvuorojen ja luentojen muodossa.

Verkostoitumisen onnistumisen edellytyksiä ja sudenkuoppia

(poimintoja aluehankkeiden haastatteluista)

Onnistumisen edellytyksiä

- sitoutuminen yhteistyöhön
- luottamus, yhteinen luottamuspääoma
- erilaisten vahvuuksien tunnistaminen ja tunnustaminen
- avoin keskustelu ja vuorovaikutus
- uutta sisältöä toimintaan

Sudenkuoppia

- sopimuksien rikkominen
- yhteistyökumppanien vaihtuminen
- henkilökemiat
- osaamisen ja vahvuuksien epäonnistunut kohdistaminen

Taito Innovaatiot -koordinoointiprojektin toimintaa 2001–2006 kuvina

Ylärivissä

vasemmalla Tarja Laakso, Virve Pajunen, Anne Paloheimo, Tarja Kähkönen, Kaija Uola ja Tuula Nieminen Merimaskussa vuonna 2002. Keskellä Tarja Heikkilä, Tarja Matikainen, Kari Sivula, Jaana Vehkasalo ja Kirsi Heikkinen InnoTiimi-koulutuksessa Billnäsissä vuonna 2004. Oikealla Taito Innovaatiot -messuosasto Taitokadulla Suomen Kädentaidot -messuilla vuonna 2004.

Vasemmalla

Anne Honkala, Mirja Nylander ja Marita Harjula InnoTiimi-koulutuspäivässä Haminassa vuonna 2005. Vasemmalla alhaalla raudanlujaa koulutusta Fiskarsissa vuonna 2004. Vasemmalla alimpana Taito Innovaatiot -messuosasto Käsityö 2005 -messuilla Seinäjoella.

Alhaalla

Taito Innovaatiot -projektin Italian opintomatalla vuonna 2004 Marja-Liisa Murole (tulkki ja opas), Leena Mäkelä, Marketta Luutonen, Minna Erkkö, Heikki Räikkönen, Tuula Nieminen, Tarja Matikainen, Jaana Vehkasalo, Tarja Kähkönen, Heli Hirvonen, Virve Pajunen, Kirsi Heikkinen ja Raija Räikkönen.

Alueprojektien tavoitteet, toiminta ja tulokset

Käsityöreitti

Tavoitteet

Käsityöreitti-hankkeen tarkoituksena oli edistää käsityön ja matkailun verkostoitumista Etelä-Pohjanmaalla. Matkailu tarjoaa uusia markkinointimahdollisuuksia käsityöyrittäjille, ja yrittäjät tuovat uutta sisältöä maakunnan matkailutarjontaan. Käsityöreitti-hanke pyrki kehittämään käsityömatkailun sisältöjä ja markkinointia. Käsityöreitin tavoitteena oli rakentaa vahvoja käsityöhön perustuvia palvelukonsepteja, joita voidaan moduuleina käyttää matkailutuotteiden rakentamisessa alueellisella tasolla.

Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry:n päätoimipaikka Kaarakan talo Seinäjoella.

Lähtökohtana oli tarjota matkailijoille Käsityöreitin käyntikohteissa kurkistus pohjalaiseen käsityöperinteeseen, taideteollisuuteen ja rakennuskulttuuriin sekä mahdollisuus nauttia pohjalaiseen estetiikkaan ja kädentaitoihin perustuvista elämyksistä.

Toiminta

Hanke järjesti verkostoitumiskoulutusta matkailu-, taideteollisuus-käsityö- ja kulttuurialan yrittäjille ja toimijoille. Koulutuksen tarkoituksena oli antaa yrittäjille työkaluja markkinoinnin ja uusien matkailijoille suunnattujen tuotteiden kehittämiseen.

Hanke toimi 1.1.2003–28.2.2006 Etelä-Pohjanmaalla. Hankkeen rahoitti EMOTR.

InnoTiimi-koulutusta Etelä-Pohjanmaalla vuonna 2003.

Tulokset

Hankkeessa kehitettiin käsityömatkailuverkosto Etelä-Pohjanmaalle. Hankkeessa oli mukana noin 35 yritystä. Mukana olleet käsityöyritykset toimivat joko matkakohteina tai ne tekivät tuotteita matkailijoille tai yhteistyökumppaneille. Hankkeessa kehitettiin uusia alueesta kertovia tuotteita eteläpohjalaisen rikkaan käsityöperinteen pohjalta. Hankkeessa kehitettiin myös sisältöjä osaksi hyvinvointimatkailua eli käsityön työ-palveluja yrityksille ja yhteisöille.

Käsityöreitti-verkoston veturiksi muodostui Kaarakan talo Seinäjoella. Kaarakan talo tarjoaa ikkunan eteläpohjalaiseen käsityöhön mm. vaihtuvien näyttelyjen, myymälän ja monipuolisen työpajatoiminnan kautta.

Käsityöreitin kohteet ja muita lisätietoja Etelä-Pohjanmaan käsi- ja taideteollisuus ry:n sivuilta www.taitoep.net.

Pohjalaisia tuotteita Kaarakan talon Rustooppuori-myymälässä.

Käsityökulttuurimatkailu

Tavoitteet

Käsityökulttuurimatkailu-hankkeen tavoitteena oli kehittää Uudellemaalle käsityökulttuurivetoisia keskuksia, joissa kulttuuri nähdään tuotteistettuna, elävänä elinkeinona. Hankkeen avulla pyrittiin rakentamaan käsityön ja matkailun mielekästä yhteistoimintaa, joka vahvistaa molempien osapuolten toimintaedellytyksiä sekä alueen vetovoimaisuutta matkailukohteena.

Olkihattuja kesän 2005 olkityökurssilla Porvoon Postimäessä.

Toiminta

Hankkeessa järjestettiin käytännönläheistä koulutusta, seminaareja ja ryhmäneuvontaa, joissa keskityttiin innovatiivisten tuotteiden ja palvelujen kehittämiseen. Paikalliset toimintamallit rakentuivat alueen ja yrittäjien tarpeista lähtien. Vetureiksi toivottiin käsityöyrittäjiä, jotka ovat valmiita panostamaan yritystoimintaansa, verkostokeskusten kehittämiseen sekä laadukkaisiin ja asiakaslähtöisiin tuotteisiin ja palveluihin. Eri markkinointi- ja jakelukanavien kanssa luotiin uusia asiakasyhteyksiä ja kehitettiin toimintamalleja. Hanke toimi tiiviissä yhteistyössä myös muiden alueella toimivien käsityötä ja matkailua kehittävien hankkeiden kanssa.

Hanke toimi 1.9.2003–30.4.2005 Alma-rahoituksella Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakunnissa.

Ovipukki koivurisusta, Tarja Heikkilä.

Tulokset

Matkailukohteiden kartoituksen tuloksena verkostokeskuksiksi valikoituivat Billnäsin Riihi, Järvenpään Yläpytinki, Myrskylän Kartano ja Ilolan Postimäki. Kaikille verkostokeskuksille luotiin toimintamallit.

Hankkeen oli mukana yhteensä 78 osallistujaa, joista aktiivisiksi toimijoiksi jäi 48 yrittäjää.

Billnäsin taimiston päärakennus.

Paikallisesta kulttuurista kimmokkeensa saaneita uusia tuotteita ja palveluja syntyi hankkeen puitteissa 28. Koulutusta järjestettiin 24 koulutuspäivää ja ryhmätapaamisia 20. Neljä helmeä lännestä itään -esitteellä markkinoidaan hankkeen käsityömatkailukohteita erityisesti matkanjärjestäjille.

Musiikki Kainuu

Tavoitteet

Kainuun käsi- ja taideteollisuus ry on tehnyt yhteistyötä kainuulaisten musiikkitapahtumien kanssa vuodesta 2001 lähtien. Tavoitteena on ollut sisällyttää kainuulaista käsityökulttuuria vuotuisten musiikkitapahtumien yhteyteen ja tuottaa paikallisten käsityöläisten kanssa tapahtumiin sopivia lahjaesineitä.

Kesällä 2002 avattiin Kuhmon kamarimusiikkijuhlien yhteydessä ensimmäisen kerran ”Pirtin Sauna”, jossa esiteltiin ja markkinoitiin kainuulaisten käsityöyrittäjien suunnittelemaa ja valmistamia saunatuotteita. Vuonna 2003 käynnistyneen Musiikki Kainuu -hankkeen tavoitteena oli jatkaa yhteistyötä

tutkien samalla uusia, entistä innovatiivisempia lähestymistapoja käsityökulttuurin ja musiikin yhdistämiselle.

Toiminta

Kainuun Pirtin Sauna Kuhmossa on jatkanut hyväksi havaitulla konseptillaan uudella, entistä laajemmalla tuotevalikoimalla. Lisäksi Kainuun käsi- ja taideteollisuus ry on sisustanut Kamarimusiikkikeskuksen festivaaliravintolat ja osallistunut juhlien ulkoisen ilmeen kehittämiseen.

Hanke toimi Kainuussa osana Nature Craft Kainuu -hanketta 1.8.2003–30.3.2004. Hankkeen rahoitti Kainuun TE-keskus. 1.4.2004 lähtien Musiikki Kainuu on toiminut osana laajempaa kehitystyötä, jota yhdistys tekee matkailualan muiden toimijoiden kanssa.

Kainuulaisia tuotteita Kainuun Pirtti Oy:n Saunamyymälässä Kuhmossa.

Tulokset

Hankkeessa luotiin ja kehitettiin yhteistä toimintakonseptia Kuhmon Kamarimusiikin ja Kainuun käsi- ja taideteollisuus ry:n kesken.

Kainuun Pirtti Oy:n Saunamyymälä Kuhmossa.

Hankkeessa oli mukana 15 kainuulaista käsityöläistä. Yhteistyö mukautui musiikkikansan toiveiden mukaisesti. Tuotteita suunniteltiin asiakaslähtöisesti ja tuotteet valmistettiin pääasiassa alihankintoina.

Vuonna 2006 Kainuun Pirtin festivaalimyymälä muutti Kamarimusiikkikeskuksen pihapiiriin siirrettyyn vanhaan metsäkämppään. Pirtin Sauna on nyt Pirtin Kämpä. Kainuun Pirtti sisustaa festivaaliravintola Salakamarin ja viinituvan myös jatkossa.

Incentive Innovaatiot

Tavoitteet

Incentive Innovaatiot -projektin tavoitteena oli luoda organisoitu ja kehittyvä käsityötuotteiden markkinointiverkosto. Projektin ja käsityörytysten asiakaskohderyhmänä ja yhteistyökumppaneina olivat työsidonnaisia matkoja järjestävät yritykset. Lähtökohtana projektille olivat kannustematkailuun liitettävät lahjatarpeet. Tavoitteena oli kehittää toimintamallia muihinkin yritysten teemamatkoihin ja liikelahjatarpeisiin soveltuvaksi.

Projektissa pyrittiin hakemaan käsityöyrityksille uusia innovatiivisia toimintamalleja, kasvun mahdollisuuksia ja yhteistyön jatkuvuutta verkostoitumisen, nykyteknologian käyttöönoton ja yhteisen markkinoinnin kautta. Projektin vetureina toimivat käsityöyritykset, joilla oli jo ennestään kokemusta tuotekaupasta incentive-matkojen järjestäjien kanssa.

Puukkoseppä Veikko Hakkarainen.

Toiminta

Projekti koostui käytännönläheisestä ja asiakaslähtöisestä tuotekehitystyöstä sisältäen yhteisiä koulutuspäiviä, järjestelmän kehittämistä sekä yrityskohtaista ohjausta.

Projekti toimi Lapin läänissä 2.6.2003–30.6.2004. Projektin rahoitti ESR.

Huovutetut pikkulaukut, Pirkko Hemmi.

Tulokset

Projektissa toteutettiin koulutusohjelma, johon osallistui 12 henkilöä, sekä tuotettiin uusi lappilaisen käsityön markkinointikanava Taikarumpu. Taikarumpu on käsityö- ja lahjakokoelma, joka tuo yhteen sekä perinteisten tekijöiden että uusien käsityötaitajien laadukkaita tuotteita ja palveluja.

Lapinrummut, Koru- ja taidekäsityö A. Kangasniemi Ky.

Taikarumpu kehitettiin palvelemaan esimerkiksi matkailualan yrityksiä lahjaesinetarpeissa sekä muita yrityksiä liikelahjatarpeissa. Tervetuloa tekemään taianomaisia löytöjä osoitteessa www.taitolappi.fi!

Taidolla menestykseen

Tavoitteet

Taidolla menestykseen -hankkeen tarkoituksena oli luoda paremmat toimintaedellytykset pirkanmaalaisille kädentaitajille. Tavoitteena oli kartoittaa käsi- ja taideteollisuusalan toimijakenttä, koordinoita tuoteperheitä ja valita asiakasmallistoja. Lisäksi tavoitteena oli luoda toimivat yhteydet kahteen vientimaahan ja edellytykset sekä viennin että kotimaisen myynnin kasvulle, sekä samalla luoda edellytykset myös sähköiselle kaupalle.

Toiminta

Hankkeessa tehtiin tuotearviointeja ja asiakastarveanalyysi, analysoitiin käsi- ja taideteollisuusyrityksiä sekä koottiin Pirkanmaan taitajaluettelo 2004. Hanke kartoitti valittujen tuotelinjojen mukaiset raaka-

neresurssit sekä jakelukanavat kotimaassa ja vientimaissa. Tuotantoverkkoihin valittiin avaintoimijat.

Hanke toimi Pirkanmaalla 1.4.2002–31.12.2004. Hankkeen rahoitti EMOTR.

Tulokset

Tuotearviointeja tehtiin 101 kädentaitajan 226 tuotteelle tai tuoteperheelle. 35 käsi- ja taideteollisuusyritystä analysoitiin, ja niille tehtiin yhteistyöverkostohahmotelmat. Tuotekehityskokeiluun, jossa taiteellisenä johtajana toimi Ristomatti Ratia, osallistui 15 käsityöläistä. Hankkeessa mukana olleet yritykset saivat mahdollisuuden tarjota tuotteitaan Artenet-vientimallistoon, jota esiteltiin Japaniin, Saksaan ja USA:han. Pirkanmaan kädentaitajat -hakemisto valmistui 2004.

Käsityöryrittäjä Eija Pirttilahti ja Taidolla menestykseen -projektin projektipäällikkö Tarja Matikainen.

Taidolla menestykseen -projektin tuoteperheet Perinne, Cool ja Hauska Taitomatka-näyttelyssä Käsi- ja taideteollisuuskeskus Verkarannassa Tampereella vuonna 2004.

Koordinointiprojektin koulutusyhteistyö

Koulutusyhteistyössä kumppaneita olivat Käsi- ja taideteollisuusliiton Taito Craftnet 2 -projekti ja Taito Alma -projekti, Lomalaidun ry:n Aavan meren tällä puolen -hanke, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry, Taideteollinen korkeakoulu ja Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu Helia.

Kohderyhmänä koulutuksissa olivat Taito Innovaatiot -alueprojektipäälliköt, käsityö-, matkailu- ja elintarvikeyrittäjät, matkailun ja käsityön toimijat sekä muotoilun ja matkailun opiskelijat. Yhteistyön tavoitteena oli käsityön ja eri toimialojen, mm. matkailun verkostoitumisen vahvistaminen ja uusien kumppanuuksien tunnistaminen. Yhteistyön kautta levitettiin myös Taito Innovaatiot -projektin hyvien käytäntöjä ja tuloksia.

Talon tavat ja väen vaatteet -kouluspäivä Mäntylän tilalla Jurvassa syksyllä 2005.

CASE: TALON TAVAT JA VÄEN VAATTEET -TEEMAPÄIVÄT 2005

”Sain todella paljon ideoita ja ehkä tulevia yhteistyökumppaneita ja tilauksia.”

”Hauskoja ideoita, joita voin soveltaa käytäntöön”

”Avoin mielenkiintoinen keskustelu, uusia kuulumisia”

(Poimintoja Talon tavat ja väen vaatteet -koulutuspalautteesta)

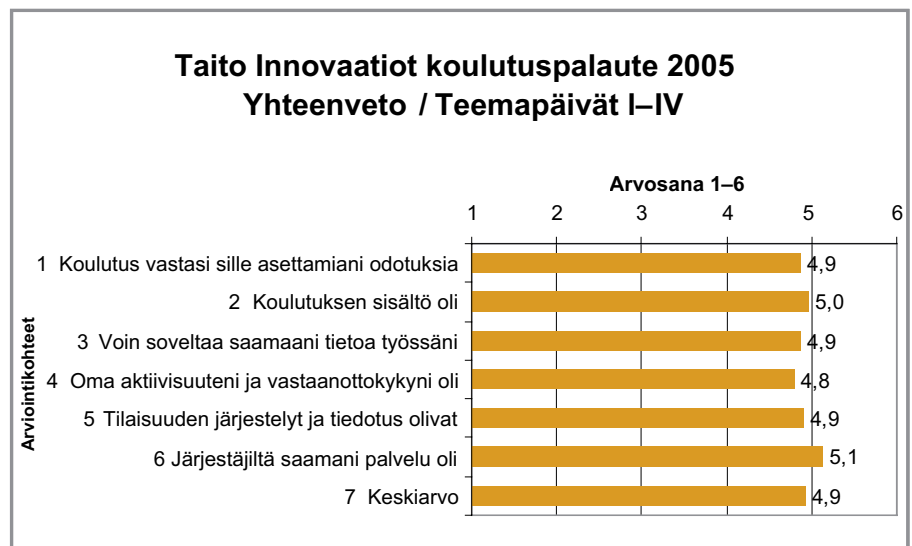
Talon tavat ja väen vaatteet -teemapäivät toteutettiin koulutusyhteistyötä Lomalaidun ry:n Aavan meren tällä puolen -projektin, Taito Innovaatiot -projektin ja Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n kanssa. Koulutusyhteistyö käynnistyi suunnittelulla syksyllä 2004. Teemapäivän tavoitteena oli maaseutumatkailu-, elintarvike- ja käsityöyrittäjien verkostoituminen ja yhteisen tuotekehityksen käynnistäminen.

Talon tavat ja väen vaatteet -teemapäiviä järjestettiin neljä kertaa syksyllä 2005 eri puolilla Suomea. Teemapäivissä pohdittiin alueellisen kulttuurin mahdollisuuksia maaseutumatkailussa. Aiheina olivat mm. kulttuuri ja kädentaidot matkailussa, sisustamisessa ja ruoan tarjoilussa. Iltapäivällä ohjelmassa oli tuotekehityksen työpaja, jossa

oli tavoitteena alueellinen eri toimijoiden ja yrittäjien verkostoituminen sekä yhteistyömallien ideointi. Taito Innovaatiot -projekti ja Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry tuottivat teemapäivään sisältöä

ja päivien käytännön järjestelyistä vastasi Aavan meren tällä puolen -hanke.

Kaaviossa alla Talon tavat ja väen vaatteet -teemapäivien koottu koulutuspalaute.

CASE: KULTTUURIMATKAILUKOHTEN KEHITTÄMINEN MATKAILUN JA MUOTOILUN OPINTOPROJEKTISSA 2006

Taideteollisen korkeakoulun Muotoiluosasto, Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry ja Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu Helian Matkailun koulutusohjelma toteuttivat vuonna 2006 yhteisen opintoprojektin. Projektissa koulujen opiskelijat yhdessä käsityöyrittäjän kanssa suunnittelivat toimintastrategiaa ja kehittämistoimenpiteitä Uudellamaalla sijaitsevaan korjausrakentamisvaiheessa olevaan kulttuurimatkailukohteeseen, Myrskylän kartanoon.

Opintoprojektiin sisältyi opetusta ja ohjausta matkailun tuotteistamisesta sekä oppimateriaalia käsityön ja matkailun verkostoitumisesta. Projekti koostui opiskelijoille yhteisistä tapaamisista, joissa alustettiin tehtävänantoa sekä ryhmien henkilökohtaisesta ohjauksesta.

Ohjaajina toimivat Taideteollisen korkeakoulun kulttuurimuotoilun professori Pekka Korvenmaa ja assistentti Satu Miettinen sekä Heliasta yliopettaja Anne Äyväri ja lehtori Monika Dahlqvist.

Ensimmäisessä vaiheessa opiskelijat suunnittelivat kartanolle kolme toimintastrategiavaihtoehtoa, jotka he esittelivät yrittäjälle. Toimintastrategiat olivat Myrskylä lux, Myrskylä garden ja Myrskylä house of crafts. Yhteisten keskustelujen jälkeen opiskelijat jatkoivat suunnittelutyötä. Toisen vaiheen suunnittelutyön tuloksissa nousi voimakkaasti esiin toimintastrategiateemoina entisöinti ja puutarha.

Kehittämistyö jatkuu vuoden 2007 aikana kolmen Helian opiskelijan yhteisellä opinnäytetyöllä, jossa toimintastrategia saa lopullisemman muodon.

Oppilaitos- ja yrittäjäyhteistyö sai positiivista palautetta, ja se saanee vielä jatkoa seuraavina vuosina uusien oppilaiden voimin. Yhteistyön koettiin muun muassa lähentäneen muotoilun ja matkailun opiskelijoita sekä lisänneen heidän tietämystään toisesta toimialasta.

Opintoprojektiin osallistujia ryhmäkuvassa. Vasemmalta oikealle Jaana Vehkasalo, Satu Miettinen, Kaija Lindroth, Erika Kelter, Michaela Egger, Alekski Lehtonen, Riikka Huhtaniemi, Hannu Salminen ja Lauri Johansson.

Projektin arviointi

Projektin arvioinnin tavoitteena oli tukea toiminnan ohjausta, laatua ja kehittämistä. Arviointien tulosten pohjalta tehtiin korjaavia toimenpiteitä mm koulutustoimintaan.

Seurannan ja arvioinnin lähtökohtana olivat koordinoitiprojektin tavoitteet. Virallisten tavoitteiden lisäksi määriteltiin rinnakkaisia, laadullisia tavoitteita, joita olivat muun muassa verkostokehitysprosessien ymmärtäminen ja yhteisöllinen oppiminen.

Taito Innovaatiot -projektin kokonaisuuden arviointi koostui koulutusarvioinneista vuosina 2002–2006, alueprojektipäälliköiden itsearvioinneista 2003–2004, koordinoitiprojektin väliarvioinnista vuonna 2004 ja koordinoitiprojektin analysoinnista 2006. Analysointi löytyy raportin sivulta 23. Projektipäällikkö vastasi arvioinnin tuotekehityksestä ja toteutuksesta sekä raportoinnista hankkeen ohjausryhmälle. Aluehankkeille annettiin tietoa ja palautetta arvioinnista yhteisissä koulutusilaisuuksissa.

Väliarviointi 2004

Väliarvioinnin tavoitteena oli tuottaa tietoa hankekokonaisuudesta vuosilta 2001–2004 ja antaa suuntaa vuosien 2005–2006 toimintaan. Arvioinnin aineistona käytettiin kerättyä koulutus- ja itsearviointimateriaalia sekä pilottihankkeille suunnattuja kyselyjä ja haastatteluja.

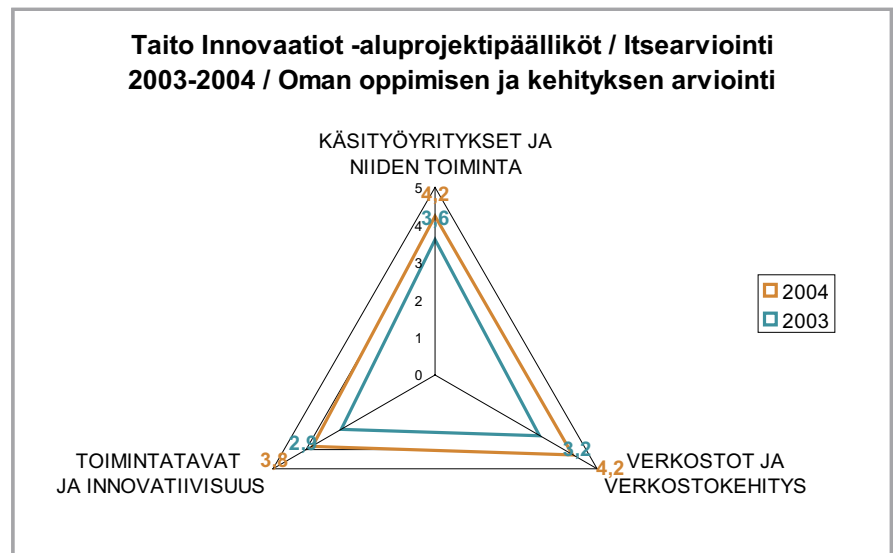
Arvioinnin tähtikuviograafi (oik.) osoittaa koulutuksen vahvistaneen eniten osallistujien käsityörytysverkosto-osaaamista sekä toimintatapoja mm. tiimityötaidoissa.

Arvioinnin tuloksissa pidettiin hankekokonaisuuden kaksitasoista rakennetta hyvänä, tiedottamisen ja tiedon levityksen onnistumista hyvänä, pilottihankkeiden yhteistyötä ja koulutusta tärkeänä verkostoitumisessa. Kehitettävää ilmeni aluehankkeiden rahoitusmahdollisissa, aluehankkeiden määrässä, yhteistyössä matkailun toimijoiden ja yritysten kanssa sekä hankkeiden yhteistyössä yli maakuntarajojen.

Arviointityökalut

- Koulutusarviointi
- Alueprojektipäälliköiden itsearviointi
- Koordinoitiprojektin väliarviointi vuonna 2004
- Ohjausryhmän arviointi hankkeesta syksyllä 2006
- Projektianalyysi syksyllä 2006

Koulutuspalautteen keskiarvo osoittaa koulutuksen onnistuneen tavoitteessaan, minkä edellytyksenä on ollut pieni ryhmäkoko, joustava ja koulutuspalautteen huomioiva koulutusohjelma sekä sitoutuneet osallistajat.

Projektin tuloksia ja tulevaisuuden kehittämistarpeita

Projektin tuloksia

Kehittäminen

Hankekokonaisuudessa kehitettiin käsityöyritysten, matkailun sekä muiden toimijoiden verkostoitumista, yhteistyömuotoja ja toimintatapoja. Alueprojektipäälliköille suunnatulla verkostoitumiskoulutuksella vahvistettiin alueellisia käsityöelinkeinon kehittämistoimenpiteitä. Projektien kehittämistyön kautta alueellisen kulttuurin näkyvyys monipuolistui ja laajeni matkailun suunnatuissa tuotteissa sekä palveluissa.

Oppimateriaali

Projekti tuotti selvityksen *Taito Innovaatiot – käsi- ja taideteollisuuden uudet mahdollisuudet*, oppimateriaaliksi artikkelikokonaisuuden *Käsityön ja matkailun verkostot* sekä kouluttajamateriaalin *Alueellisen kulttuurin tuotteistaminen*. Materiaalit on julkaistu sähköisessä muodossa.

- oppimateriaali www.suomentaitoverkko.fi, klikkaa Käsityön ja matkailun verkostot
- loppuraportti www.taitogroup.fi, klikkaa projektit

Koulutus

Projektin järjestämä koulutus suunniteltiin tukemaan alueprojektien käytännön työtä mm. verkostojen rakentamisessa ja palvelutuotekehityksessä. Koulutusyhteistyönä toteutettiin *Talon tavat ja väen vaatteet* -teemapäiviä sekä *Kulttuurimatkailukohteen kehittäminen matkailun ja muotoilun yhteistyönä* -opintoprojekti. Koulutusyhteistyön tavoitteena oli käsityön, matkailun ja muotoilun verkostoitumisen vahvistaminen ja uusien kumppanuuksien tunnistaminen.

Projektin koulutukseen osallistui 349 henkilöä, koulutuspalautteen keskiarvo oli vuosilta 2002–2006 5,0 (arvosana erittäin heikko 1–6 erittäin hyvä). Koulutuspalautteen keskiarvo osoittaa ryhmän tarpeista lähtevän, kohdennetun koulutuksen onnistuneen tavoitteissaan. InnoTiimi-koulutuksen onnistumisen edellytyksiä oli pieni ryhmäkoko, joustava ja koulutuspalautteen huomioiva koulutusohjelma sekä sitoutuneet osallistujat.

Tiedotus

Hankekokonaisuutta tehtiin näkyväksi osallistumalla aktiivisesti messuille ja tapahtumiin, järjestämällä seminaareja ja näyttelyitä sekä käyttämällä yhtenäistä tiedotusmateriaalia. Projektin tiedotus- ja esittelytilaisuuksissa oli mukana 3 679 henkilöä. Projektikokonaisuuden sisäisessä tiedottamisessa käytettiin sähköisiä välineitä.

Projektiin osallistujilta projektikokonaisuudesta tiedottaminen ja tiedonkulku hankkeiden kesken saivat kiitosta. Erittäin onnistuneina tiedottamisen muotoina pidettiin yhteisiä messuosastoja ja näyttelyitä.

Ohjausryhmän arviointi koordinoitiprojektin toiminnasta

Haasteita

- ei saatu niin monta alueprojektia mukaan kuin aloitusvaiheessa oli suunniteltu
- alueelliset rahoitusjärjestelyt
- alueellisten toimintamallien muutosten hitaus

Onnistumisia

- verkostoitumisen edistäminen alueilla
- alueellisten hankkeiden matkailupalvelut
- kouluttajamateriaali, oppimateriaali, koulutus
- tiedonvälitys alueille
- hankkeen toimintamalli erinomainen
- hanke on yhdistänyt käsityörittäjiä ja muita toimijoita lähtökohtana asiakasnäkökulma

Tulevaisuuden kehittämistarpeita

Taito Innovaatiot -projektikonaisuuden toiminnan avulla on tehty kehittämistoimenpiteitä alueellisen ja valtakunnallisen käsityön ja matkailun verkostojen luomisessa sekä vahvistamisessa. Alueellinen kulttuuri on tehty näkyväksi matkailijalle tuotekehityksen kautta, jolloin on saatu uusia käsityötuotteita asiakkaiden ulottuville. Kulttuurimatkailukohteet toimivat alueellisen kulttuurin ikkunana matkailijoille ja tarjoavat erinomaisen jakelukanavan käsityötuotteille ja -palveluille.

Suomessa on monia kulttuurimatkailukohteita joiden toiminnalliset osat myymälä, näyttelytilat ja ruokapalvelut ovat kunnossa. Kulttuurimatkailukohteiden historian ja perinteen koordinoitu tuotteistaminen sekä palvelutuotekehitys on ollut kuitenkin vähäistä. Matkailun muutosten myötä on noussut esiin tarve kehittää matkailijalle kohdistettujen palveluiden muotoa ja määrää. Asiakkaalle on ostamisen ohella entistä tärkeämpää kokeminen ja osallistuminen. Kohteiden sisältötuotanto tarvitsee vahvistuakseen kehittämistoimenpiteitä.

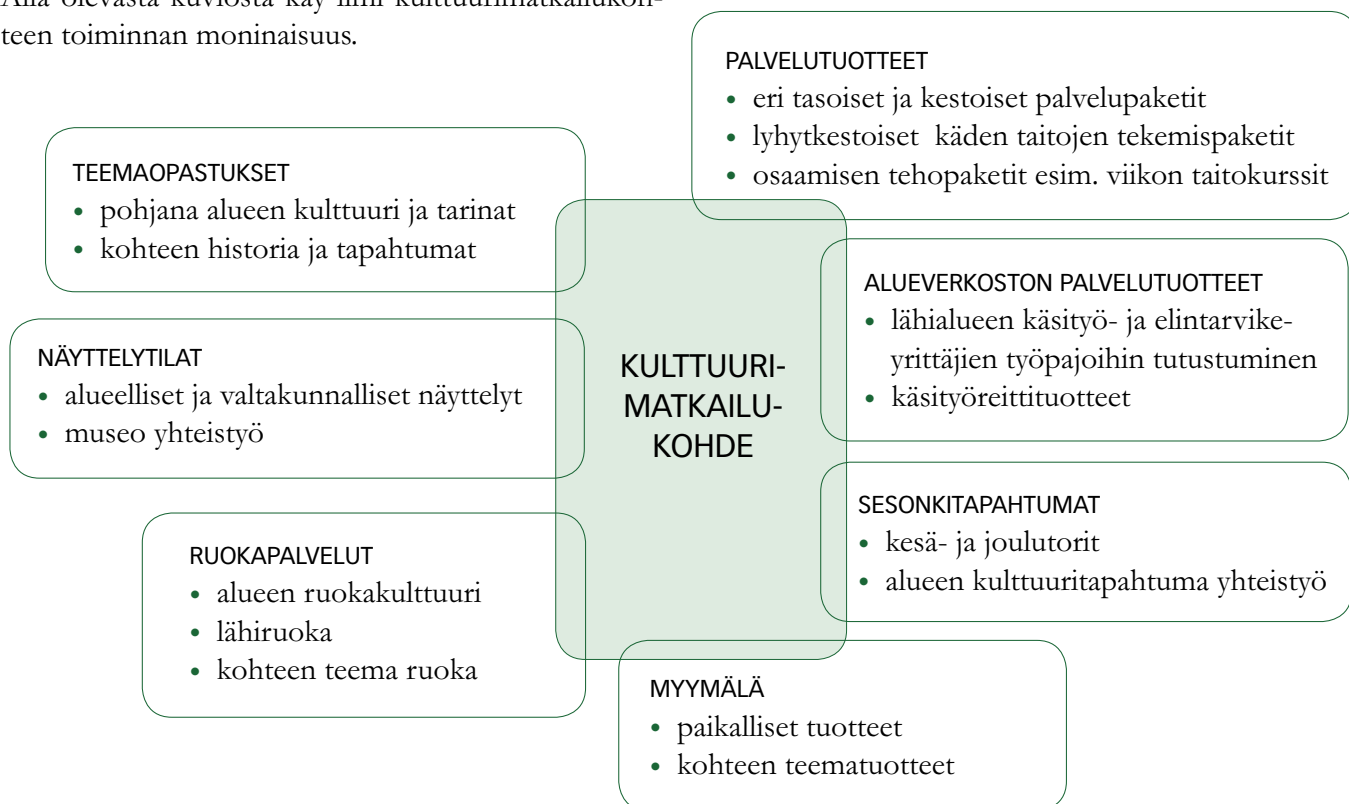
Taito Innovaatiot -hankekokonaisuudessa on nousut esiin kulttuurimatkailukohteiden toimintaan ja sisältöön liittyviä kehittämistarpeita:

- kulttuurimatkailukohteiden teemapohjainen sisällön tuotekehitys
- palvelukonseptien jatkokehittäminen ja uudet palveluinnovaatiot lähtökohtana alueellinen kulttuuri
- markkinointikonseptin kehittäminen teknologiaa hyödyntämällä
- alueellisen ja valtakunnallisen verkostoitumisen vahvistaminen
- palvelu- ja tuotelaatu
- oppimateriaalia palvelutuotekehitykseen

Taito Innovaatiot -hankekokonaisuudessa luotujen verkostojen ja yhteistyön toimintamallien pohjalta on hyvä jatkaa kulttuurimatkailun kehittämistyötä. Matkailun yhteistyön kautta avautuvien myynti- ja markkinointikanavien avulla ovat käsityöelinkeinon vahvistamisen mahdollisuudet erinomaiset. Tulevaisuuden matkailijan asiakastarpeet huomioivaa kehittämistoimintaa tulee jatkaa kulttuurimatkailussa.

Kulttuurimatkailukohteen toimintaverkostomalli

Alla olevasta kuviosta käy ilmi kulttuurimatkailukohteen toiminnan moninaisuus.

Taito Innovaatiot -koordinoitihankkeen analysointi verkostokehityksen näkökulmasta

Kari Sivula

Lähtökohtien analysointia

Taustaa

Käsityöalalla verkostoituminen herättää ristiriitaisia tunteita ja on monien mielestä liian juhlallinen termi arkiselle yhteistyölle. Käsityöalalla on myös henkistä ”mustasukkaisuutta”, joka on yhteistyön este. Asiakastarpeiden tunteminen ja asiakassuhteiden kautta oppiminen ovat verkostotaloudessa avainkysymyksiä. Käsityöalalla asiakassuhteissa oppiminen törmää vielä asenteellisiin esteisiin. On vain totuttu tekemään ja luottamaan siihen, että tavara käy kaupaksi. Lisäksi moni käsityörittäjä on taiteilija, jolle oma luomistyö on tärkeämpää kuin asiakkaiden maun tunnusteleminen. Taito Innovaatiot -koordinoitihankkeessa ja myös kaikissa aluehankkeissa verkostoituminen oli keskeinen kehitystyön kohde.

Koordinaatiohankkeen tavoitteet

Taito Innovaatiot -koordinoitihankkeen ja -hankekokonaisuuden tavoitteet olivat

- käsityörittäjyyden vahvistaminen ja työllisyyden lisääminen maaseudulla
- innovatiivisten uusien toimintatapojen ja tuotteiden kehittäminen
- monialaisten yhteistyöverkoston luominen
- kansainvälistyminen sähköisten tietoverkkojen avulla
- hankkeista tiedottaminen, tiedon levitys, hankkeen etenemisestä tiedottaminen
- koulutus ja oppimateriaali, sähköisten oppimisvälineiden käyttöönotto
- tutkimus.

Tässä arviointiosiossa keskitytään arvioimaan Taito Innovaatiot -koordinoitihankkeen toimintaa verkostokehityksen näkökulmasta. Analysointi kohdistuu kaikkiin aluehankkeisiin, ei kuitenkaan välttämättä täysin kattavasti ja tasapuolisesti.

Aluehankkeiden valinta

Taito Innovaatiot -koordinoitihankkeessa toimialarajat ylittävä yhteistyö ja verkostoituminen olivat keskeisinä lähtökohtina. Erityisesti käsityöyritysten yhteistyö eri matkailu- ja tapahtumabrändien kanssa oli keskeisenä ajatuksena.

Potentiaalisia aluehankkeita seulottaessa löytyikin useita kiinnostavia matkailukohteita ja tapahtumia, joissa on merkittäviä mahdollisuuksia käsityörittämisen uudelleenlaiselle toiminnalle. Joissakin näissä oli pohdittuna alustavia verkostoaihtioita. Niistä muutamia valittiin tarkemman hankevalmistelun kohteiksi.

Taito Innovaatiot -hankkeen alueprojekteiksi valittiin kuusi hanketta, joista kaksi oli selkeästi kulttuuritapahtumiin, tarkemmin musiikkitapahtumabrändeihin sidottuja. Yksi oli sidottu alueelliseen matkailuverkostokokonaisuuteen, tarkemmin kannustematkailutuotteisiin. Kaksi hankkeista oli sidottu alueelliseen kulttuuriin ja kulttuurimatkailuun. Yksi hankkeista oli selkeästi käsityöalan sisäinen, laaja verkostoitumishanke, jolla ei ollut varsinaista kytkentää alan ulkoihin brändeihin. Yksi edellä mainituista hankkeista ei edennyt varsinaiseen hankevalmisteluun lainkaan, vaikka perusteellisiakin taustaselvityksiä tehtiin.

Hankevalmistelu

Hankekokonaisuuden taustavalmistelu

Ennen koordinoitihankkeen aloittamista koko Taito Innovaatiot -hankekokonaisuuden taustaksi laadittiin Käsi- ja taideteollisuusliiton toimeksiannosta selvitys *Taitoinnovaatiot – selvitys käsi- ja taideteollisuuden uusista mahdollisuuksista*. Selvityksen tekijänä oli Suomen Kehityskeskus Oy. Tämän analysoinnin kirjoittaja oli yksi mainitun selvityksen tekijöistä.

Taito Innovaatiot -koordinoitihanke alkoi aluehankkeiden valinnalla. Sen jälkeen koordinaatiohanke oli mukana tukemassa useimpien aluehankkeiden valmistelua. Itse valmistelutyöhön liittyi monia esiselvityksiä ja strategiasuunnitelmia.

Aluehankkeiden taustaselvitykset

Taito Innovaatiot koordinoitihankkeen valmistelu- ja alkuvaiheessa tehtiin useita esiselvityksiä eri valittujen hankkeiden alueilla. Selvitykset olivat osin hyvinkin perusteellisia nykytilaselvityksiä, jotka oli toteutettu paikallisten käsi- ja taideteollisuusyhdistysten toimesta yhteistyössä paikallisten TE-keskusten ja muiden alueellisten rahoittajien kanssa. Laadittiinpa eräällä alueella jopa ohjelmaehdotus kansalliseen osaamiskeskusohjelmaan. Taustaselvitysten kanssa rinnakkain aloitettiin alueprojektien ydinhenkilöstön valmentaminen verkostokehitystyön perusteisiin ja osa-alueisiin. Syntyi InnoTiimit, jotka koostuivat eri aluehankkeiden vetäjistä ja muista taustavoimista. InnoTiimit kokoontuivat muutaman kerran vuodessa eri teemojen ympärille yhteisiin koulutus-, keskustelu-, ideointi- ja kokemustenvaihtotilaisuuksiin. Tällä tavalla hankkeet etenivät selvitysten ja yhteisen koulutuksen saattamana.

Aluehankesuunnitelmat ja verkostovisio-prosessit

Taustaselvitysten jälkeen Taito Innovaatiot -koordinoitihanke oli tukemassa alueprojektien sisällön hahmottelua ja rahoituksen valmistelua. Ytimenä tässä työssä oli verkostovisioiden hahmottaminen. Verkostovisiot hahmoteltiin pääosin laajassa, toimialarajat ylittävässä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Verkostovision muodostamisen periaatteista seuraavassa on lainaus tämän analysoinnin tekijän artikkelista Käsiyöyrityksen verkostotaloudessa:

”Käsityö- ja matkailualan verkosto voi muodostua systemaattisessa prosessissa. Silloin tarvitaan toimijoita ja osaamista käsityö- ja matkailualalta. Näistä tekijöistä voi hahmottaa sopivia verkostoaihoita. Yhteisessä prosessissa niistä valikoituu ja hahmotuu hiljalleen verkoston yhteinen visio. Ydinasiiana on potentiaalisista asiakkaista saatava tieto ja toisaalta alueella olevat toimijat ja osaaminen, luonnonvarat, historiatiedot ja muu vastaava. Yhteinen verkostovisio syntyy ja täsmentyy prosessissa, jossa

verkostoaiho ja sen taustana olevat voimavarat ”keskustelevat” mahdollisista asiakkaista saatavan tiedon kanssa. Visio ankkuroituu näihin kaikkiin. Visiota ei voi antaa ulkoa, vaan se täytyy tehdä yhdessä verkoston sisällä. Yhteinen tulkinta omista voimavaroista ja mahdollisista markkinoista on verkostoa ja sen osia suuntaava voima, tavallaan itseään toteuttava ennustus. Näin etenkin jos visio on samalla innostava. Vision tekeminen ja verkoston kokoaminen ovat päällekkäisiä toimintoja. Prosessin yhteydessä selviävät ne yritykset, jotka ovat kiinnostuneita lähtemään käytännön työhön. Toisaalta nähdään, mitä tekijöitä tarvitaan vielä lisäksi.”

Käsityö- ja matkailualan verkosto voi muodostua systemaattisessa prosessissa.

Taito Innovaatiot -koordinoitihankkeeseen liittyen verkostovisiot syntyivät aluehankkeiden valmistelussa monin eri tavoin. Useimmissa niistä on hahmotettavissa edellä olevassa kuvauksessa esitetty tapa synnyttää verkostovisio. Joissakin aluehankkeissa verkostovision suunnittelu oli osallistujien kertoman mukaan jopa parasta aikaa koko hankkeessa. Silloin innovoitiin ja innostuttiin. Joillakin alueilla verkostovisioita tehtiin useammistakin verkostoaihoista. Itse hankkeiden toteutusvaiheessa verkostovisioiden laatimisen aikana syntynyt innostus usein painui arkisten hankevaikeuksien taakse. Voidaan kuitenkin arvioida, että itse verkostovisioprosessikin on arvokas tulos jo sinänsä. Se voi luoda pohjaa myöhemmälle kehitykselle, kun otolliset olosuhteet järjestyvät.

Tähän analysointitarkasteluun on otettu esimerkiksi muutamia verkostovisiohahmotelmia. Tiivistetyt kuvat ja kuvaukset näistä verkostovisioista anonyymeiksi muutettuna on teknisistä syistä nähtävissä tämän analyysin liitteissä. Valittuja esimerkkejä ei ole valittu analysoinnin tulostarkasteluun millään tavoin kannanottona siihen, kuinka hyviä ne ovat. Pikemminkin syynä on se, että analyysin kirjoittaja tuntee nämä parhaiten ja toisaalta ne edustavat erilaisia ratkaisuja käsityöalan verkostoratkaisuissa.

Liitteessä 1 on kuvattuna eräissä aluehankkeessa tehty suunnitelma käsityöalan sisäisestä verkostosta. Vision mukaan verkostokokonaisuuden veturiyrityksenä on käsityöalan tukkuliike, joka toimii sekä monien tuotteiden valmistuksessa tarvittavien materiaalien toimittajana että samalla myös valmiiden tuotteiden myyntiorganisaationa. Jakelutieratkaisut eriytyvät tuotteittain ja mukana on modernilla tavalla myös

sähköisen kaupankäynnin instrumentit. Valmistusverkot jakaantuvat päämateriaaleittain erilaisiin alaverkostoihin. Verkostoissa ovat mukana myös tuotteiden suunnittelijat, jotka alan perinteistä poiketen eivät välttämättä ole samoja kuin tuotteiden valmistajat. Tämä verkostovisio sopisi periaateratkaisuksi monille käsityöalan toimijoille, vaikka monipuolisiksi veturiyrityksiksi sopivia tukkuliikkeitä alalla onkin melko vähän.

Liitteessä 2 on kuvattuna erään aluehankkeen yksi osavisio. Siinä ytimenä on vakiintuneen aseman saavuttanut musiikkitapahtuma, oikeastaan kansainvälinen tapahtumabrändi. Tässä verkostovisiossa käsityötuotteet suunnitellaan täysin musiikkitapahtuman ”hengessä” ja ehdoilla. Verkostossa ja sen suunnittelussa on tiiviisti mukana sekä musiikkitapahtuman organisaatio että käsityöalaan liittyvät suunnittelijat, valmistajat ja markkinointiveturit. Ideoinnissa oli mukana innostavalla tavalla myös musiikkibrändin taiteellinen johto sekä markkinointiviestinnän ja graafisen ilmeen suunnittelijat. Se antoi suunnitelmalle innostavaa henkistä ja kulttuurillista ulottuvuutta. Tämänkin verkostovisio-ainekset on sovellettavissa moniin eri vastaviin tapahtumiin ja brändeihin. Tämän nimenomaisen verkostovisio-ideoinnissa tapahtumabrändin taustavoimat olivat käsityöyrityksiä vahvemmin mukana.

Liitteessä 3 olevassa verkostovisiossa taas kysymyksessä on hieno esimerkki matkailualan ja käsityöalan potentiaalisesta yhteistyöstä. Yhteisenä kohderyhmänä ovat nimenomaan matkailualan ohjelmapalveluyritysten tuotteistettujen palveluiden asiakkaat. Tässä esimerkkitapauksessa kyseessä on erityisesti yrityksille järjestettävät incentive-matkat eli kannustematkat. Verkostovisio on tässäkin integroitunut tiukasti matkailualan verkostorakenteisiin matkanjärjestäjäorganisaatioita myöten. Käsityötuotteet ovat mukana tärkeänä osana kannustematkoihin liittyviä elämyksiä ja muistoja. Käytännössä puhutaan ns. personoiduista incentive-lahjoista eli kannustematkan eri vaiheisiin kytketyistä palkinnoista ja muistoista, jotka käsityötuotteiden valmistajat ovat tuottaneet. Näin ollen käsityötuote on ”leivottu sisään” matkailutuotteeseen. Käsityöyritykset ovat verkostoituneet ja heidän verkostonsa toimivat kiinteässä yhteistyössä matkailuyritysten kanssa oman veturiyrityksensä kautta. Myös tämän verkostovisio-periaatteet ovat hyvin sovellettavissa monille muillekin alueille matkailualan ja käsityöalan yhteistyössä.

Erilaiset verkostomallit aluehankkeissa

Verkostomallien jaottelu

Taito Innovaatiot -alueprojekteissa oli lähtökohtana ja tavoitteena useita eri verkostoitumisen toimintamalleja. Yksi tapa jaotella käsityöalan verkostojen rakenteita on seuraava:

Käsityöalaan liittyvät verkostot voivat olla

- käsityöyrityslähtöisiä, esimerkkinä käsityöalan yritys, tuoteperhe, tunnettu suunnittelija tms.
- käsityöalan ulkopuolisia, jolloin ytimenä on matkailutuote, tapahtuma, yritys, yritysverkosto tms.
- käsityöalan sisäisen ja ulkoisen verkoston yhteistyötä, jossa kaksi toimialaa yhdistää voimansa.

Taito Innovaatiot 2001–2006 -projektin eri alueprojekteissa sovellettiin melko monipuolisesti kaikkia edellä esitettyjä periaatemalleja.

Verkostomallien soveltaminen

Alueprojekteissa oli yksi aluehanke, jonka ytimenä ja tavoitteena oli lähes puhtaasti kohdan 1 mukainen käsityöyrityslähtöinen verkostomalli. Kyseisen aluehankkeen verkostovisio-idea on esitelty liitteessä 1.

Jaottelun mukaisen 2. verkostomallin mukaisia ratkaisuja oli myös mukana eri tavoin useammassakin aluehankkeessa. Yhden sellaisen verkostovisio on kuvattu liitteessä 2. Siinä tuo käsityöalan ulkopuolinen ydin on kansainvälinen musiikkitapahtuma.

Myös 3. verkostomallin mukaisia verkostohankkeita oli myös mukana Taito Innovaatiot -hankekokonaisuudessa. Oikeastaan niitäkin oli useampia kuin yksi, mutta liitteen 3. mukainen verkostomalli on siitä yksi esimerkki.

Yritysten ja yrittäjien sitouttaminen verkostokehitykseen

Yritys- ja tuotekartoitukset

Taito Innovaatiot aluehankkeissa yrittäjien kartoitus- ja sitouttamistyötä tehtiin monissa hankkeissa hyvin ansiokkaasti. Oleellisena apuna oli Taito yritysneuvojien ammattitaito ja rutiini. Koko hankekokonaisuudessa lienee kartoitettu yhteensä satoihin nouseva määrä käsityöyrittäjiä ja heidän tuotteitaan.

Eräässä aluehankkeessa kartoituksia varten laadittiin hyvin systemaattinen yritys- ja tuoteanalyysi. Analyysin avulla kartoitettiin yrityksen tausta ja osaaminen, tuotteet ja käytettävät materiaalit, työtilat ja työvälineet, asiakkaat ja markkinat sekä kehittämistarpeet ja yhteistyöhalukkuus. Tällaisen kartoitusvälineistön avulla käytiin läpi huomattava määrä yrityksiä ja tuotteita. Seuraavana vaiheena yrityksille laadittiin kehittämissuunnitelmat ja osaverkostojen visiot. Kaikissa osahankkeissa panostettiin yritysten ja tuotteiden kartoitustyöhön merkittävästi. Kartoitustyötä helpotti se, että aluehankkeissa mukana olleet paikalliset käsi- ja taideteollisuusyhdistykset tunsivat jo ennestään laajasti alueellaan toimivia käsityöyrityksiä ja heidän tuotteitaan. Jonkin verran tiedonvaihtoa mahdollisista yrityksistä tapahtui myös eri alueiden välillä. Siinä asiassa lienee kuitenkin vielä kehittämisen varaa.

Kartoituksesta verkostokehitykseen

Edellä kuvatulla tavalla tehty analysointi- ja verkostokehitystyö oli Taito Innovaatiot -koordinaatiohankkeessa ja sen alueprojekteissa hyvin aktiivista ja monimuotoista. Tämän asian tekee erityisen arvostettavaksi se, että hankerahoitus ei missään aluehankkeessa toteutunut pitkäjänteisesti. Tehty kartoitustyö ja sen aikana yrittäjien kanssa käydyt keskustelut synnyttivät ideoita ja avasivat uusia yhteyksiä. On varmaa, että tämä työ monessa tapauksessa synnyttää uusia verkostoja, vaikka varsinainen organisoitu verkostokehitys monissa tapauksissa jäi toteutumatta hankkeiden pysähdyttyä jatkorahoituksen puuttumiseen.

Alueprojekteissa projektien vetäjien työpanoksesta merkittävä osa meni jatkuvasti rahoituksen järjestämiseen liittyviin tehtäviin. Aivan erityisen valitettavaa on se, että oikeaoppisesti tehty yritysten ja tuotteiden

kartoitus- ja sitouttamistyö verkostovisioineen muuttui monissa aluehankkeissa pettymykseksi, kun rahoitusta varsinaiseen kehitystyön vaiheeseen ei onnistuttu saamaan.

Lohdutukseksi edellä kuvattujen pettymysten jälkeen jää se, että analysointi- ja verkostovisioprosessit olivat antoisia ja myönteisiä kokemuksia niin toteuttajille kuin kohteena olleille yrittäjillekin. Yhteisissä prosesseissa aloitettiin monia verkostoitumisen polkuja. Toivottavaksi ja nähtäväksi jää, löytävätkö nämä syntyneet ajatukset sellaisinaan tai jossakin edelleen kehittyneessä muodossa toteuttamismahdollisuuksia joskus tulevaisuudessa. Taito Innovaatiot hanke synnytti monia aihioita sellaiselle verkostokehitykselle, jota korostetaan myös uudella EU-ohjelmakaudella.

Onnistuneita kokemuksia verkostoitumisessa

Edellä on jo arvioitu verkostovisioprosessien ja myös kartoitustoiminnan antoisuutta. Näiden vaiheiden lisäksi hankkeissa päästiin myös moniin konkreettisiin toimenpiteisiin ja kokeiluihin. Kokonaisuuden kannalta ne ovat monesti pieniä asioita, mutta yhdessä oikeaan suuntaan toteutettuina ne edistävät koordinaatiohankkeen tavoitteiden toteutumista.

Kenties parhaita onnistumisia Taito Innovaatiot -hankekokonaisuudessa olivat yhteiset messuesiintymiset ja näyttelyt. Niitä hankkeen aikana toteutettiin useita ja niissä oli mukana kaikkien alueprojektien toiminnassa olleita yrittäjiä tuotteineen.

Verkostokehitystyön kannalta nämä esiintymiset olivat monella tavalla kehittäviä. Vaikka hankerahoitusten katkeamiset aiheuttivat runsaasti mielihapaa, jäi niistä kuitenkin myönteiset muistot ja arvokkaita kokemuksia tuleviin yhteistyöhankkeisiin.

Toinen merkittävä onnistumisasialue Taito Innovaatiot -koordinointihankkeessa oli aluehankkeiden keskinäinen yhteistyö. Taito Innovaatiot -hankkeen kaksitasoinen rakenne koettiin erittäin onnistuneeksi. Tiedonkulku hankkeiden kesken ja koordinaatiohankkeen tuki aluehankkeille sai osallistujilta yksimielisen tunnustuksen.

Hankeryhmänä toimiminen mahdollisti monimuotoisen yhteisöllisen oppimisen ja kokemusten vaihdon. Se on monien arvioijien ja mukana olleiden mielestä parasta, mitä Taito Innovaatiot -hankkeen kaksitasoinen toteutusmalli on tuonut. Periaatteessa tämäntyyppinen hankerakenne mahdollistaa toimialan kehittämi-

Yhteisissä prosesseissa aloitettiin monia verkostoitumisen polkuja.

sen ja suuntautumisen laajalla rintamalla. Tämä seikka tosin jää vain periaatteelliseksi, ellei myös rahoitusta voida turvata yhtenäisesti koko kaksitasoiselle hankekokonaisuudelle.

Lopputulosten arviointia

Taito Innovaatiot koordinaatiohankkeen ja alueprojektien lopputulosten arvioinnin tekee vaativaksi se, että kyseessä on prosessi, joka jatkuu vielä projektin päättymisen jälkeenkin. Näin ollen arvioinnissa on ehkä keskityttävä arvioimaan sitä, minkälaisia kehityspolkuja näyttää lähteneen liikkeelle.

Verkostokehityksen näkökulmasta alueprojekteissa yhteistyörakenteiden syntymiselle hyvän pohjan loivat käsityöalalla toimivat käsityöyhdistysten ylläpitämät Taito Shop -myymälät ja eräät merkittävätkin tukkuliikkeet. Niistä muodostui ja tulevaisuudessa yhä enemmän voi muodostua luontevat verkostoveritit käsityötuoteverkostojen koordinoinnille myös toimialarajat ylittävässä verkostoyhteistyössä. Toisaalta myös esimerkiksi monilla tapahtumabrändeillä ja matkailutoiminnalla on omat veturiorganisaationsa ja koordinaattorinsa. Taito Innovaatiot -hankkeessa tehtiin useita hyviä avauksia tällaisten eri aloilla toimivien veturiorganisaatioiden tutustumiselle yhteistyön kartoituksille. Niiden kautta Taito Innovaatiot -hankkeessa tavoiteltujen monialaisten yhteistyöverkostojen suunnittelulle löytyi luonteva tausta ja potentiaali.

Kun sitten pyritään arvioidaan, miten verkostoitumiskehitys Taito Innovaatiot -hankkeessa eteni, on seuraavassa esitettyä joitakin huomioita ja huomionarvoisia seikkoja:

1. Verkstokehityksessä edettiin varovasti, toisen toimialan tuntemuksia ja mahdollisuuksia tunnustellen. Sen vuoksi visiota ei lähdetty suoraan toteuttamaan vaan ensin oli eräänlainen tutusteluvaihe. Tästä esimerkiksi voisi ottaa liitteen 1 taustalla olevan tapahtumabrändikohteen etenemistavan. Siinä verkstovisiota ei lähdetty toteuttamaan yksioikoisesti ja suoraan. Sen sijaan aloitettiin askeleilla, jotka luovat pohjaa ajatellun verkstokehitystyön ja vision mahdollistamiseksi. Ensimmäisenä askeleena käsityöverkosto oman veturinsa kautta tuli mukaan musiikkitapahtumaan tuoden alueelle maltillisen ja hyvin sijoittuvan paikallisten käsityötuotteiden myyntipisteen. Myös musiikkitapahtuman ruokailupaikkojen kattauksen materiaaleiksi suunniteltiin

uudenlaisia ratkaisuja huomioiden itse tapahtumakokonaisuuden luonne. Nämä ratkaisut eivät olleet vielä varsinaista verkstovision toteuttamista. Ne kuitenkin aloittivat maaperän muokkaamisen myöhemmälle kehitykselle. Eteneminen itse verkstovision toteuttamiseen ajateltiin tapahtuvan vasta myöhemmin.

- 2.** Joissakin aluehankkeissa ongelmia oli riittävän monien ja sopivien käsityöyritysten saaminen mukaan projektiin. Vision suuntaan ei voitu edetä, kun käsityöyritykset eivät pystyneet tuottamaan riittävän paljon tuotteita riittävän nopeasti. Tämänkin seikan edistäminen edellyttää pitkäjänteistä toimintaa.
- 3.** Menestyvät verkstot vaativat toimijoiden välistä syvällistä luottamusta. Eräissä aluehankkeissa ongelmana oli joidenkin toimijoiden omavaltainen ja toisten näkökulmia aliarvioiva toiminta. Tällaisten ilmiöiden hoitaminen edellyttää pitkäjänteistä työtä, johon lyhytjänteinen hankerahoitus ei oikein luodellytyksiä.
- 4.** Monissa aluehankkeissa arvokkaaksi koettiin jo pelkästään se, että tutustuttiin toisiin. Ja aivan erityisen tärkeää oli se, että voitiin yhdessä puhua asioista. Tämä asia konkretisoitui innostavalla tavalla jo verkstovisioita työstettäessä. Eräissä aluehankkeissa kartoitustyöhön liittyi tuotearviointeja, joissa tuotteen tekijät ja suunnittelijat saivat palautetta ja ideoita tuotteen kehittämiseen.
- 5.** Koordinoitihanke toteutti opintomatkoja. Ne avasivat näköaloja kehitystyölle ja samalla lisäsivät toimijoiden välistä sosiaalista pääomaa.
- 6.** Verkstokehitys ja verkstoaajattelu saatiin useissa aluehankkeissa hyvin liikkeelle. Vahingollista oli joissakin tapauksissa kuitenkin se, että toiminta keskeytyi liian aikaisessa vaiheessa. Varsinaiselle verkstokehitysprosessille ei onnistuttu saamaan rahoitusta.
- 7.** Niissäkin tapauksissa, joissa varsinainen verkstohanke ei saanut rahoitusta, verkstovisiot olisivat olleet ja ovat edelleenkin toteuttamiskelpoisia. Monissa tapauksissa aluehankkeissa tehdyn työn tulokset kanavoituvat uudenlaiseksi toiminnaksi jossakin muussa verkstossa.
- 8.** Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry:n Taito-yritysneuvojen verkstoto on todella ammattitaitoinen ja

kehittynyt instituutio edistämään käsityöalan verkostoitumista. Taito Innovaatiot -hankekokonaisuudessa nämä ammattilaiset pystyivät upealla tavalla arvioimaan verkostojen realistisuutta ja eri käsityöyritysten soveltuvuutta verkostokokonaisuuteen.

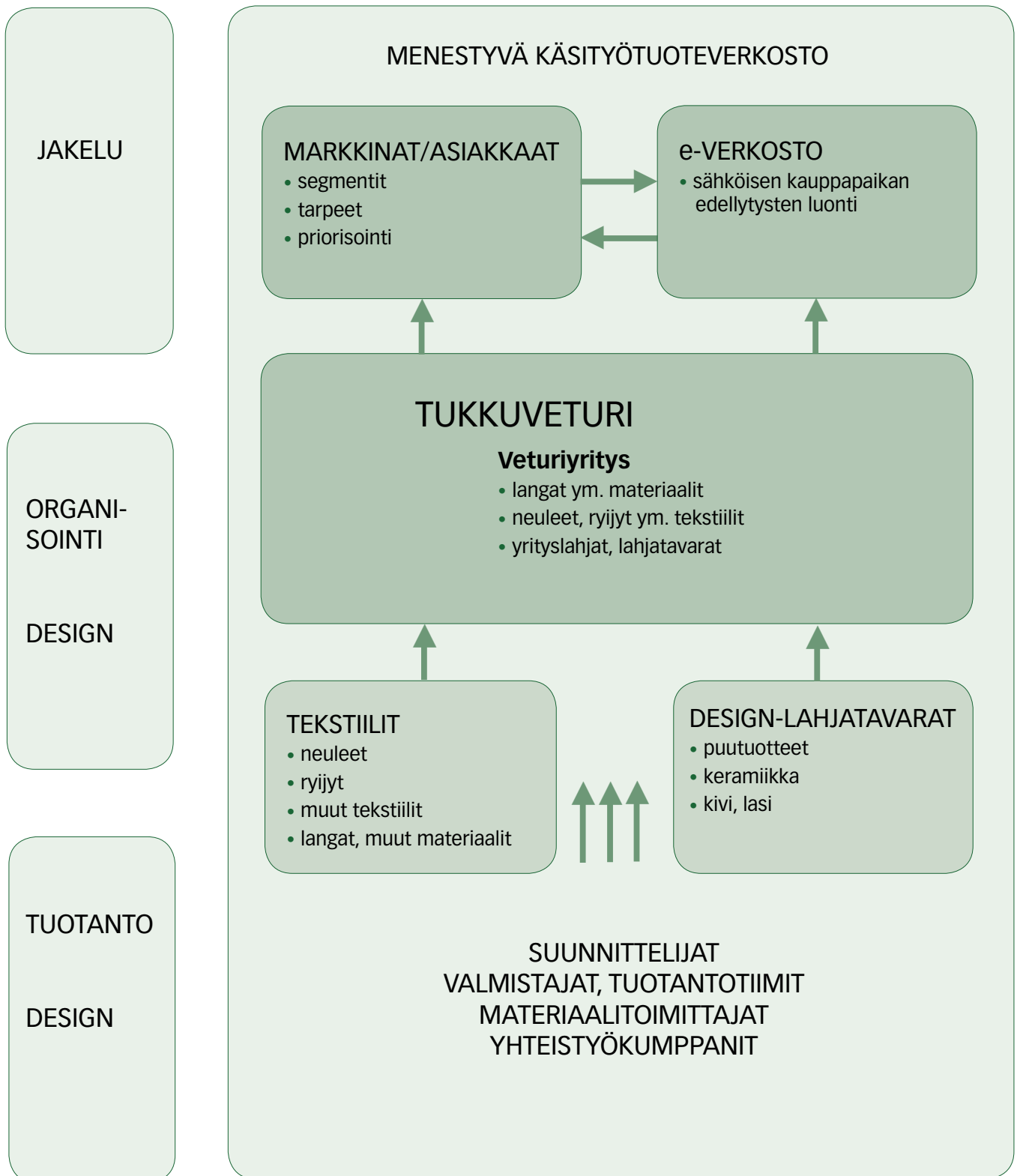
9. Toimialarajat ylittävä yhteistyö synnytti monia uusia tuoteideoita. Osan tuotekehitys pääsi jossakin määrin alkuun, mutta monet jäivät idea-asteelle. Toivottavaa on, että ideoita voidaan jollakin tavalla kehittää edelleen jollakin tavalla jatkossa.
10. Taito Innovaatiot hankekokonaisuudessa löydettiin monien uusien toimintatapojen ”alku”. Ne eivät kuitenkaan monissa tapauksissa ehtineet kehittyä käytännöiksi, joita voitaisiin soveltaa muualla. Soveltamiskelpoisia käytäntöjä toki löytyi ja niitä on käsitelty tämän arvioinnin eri osissa.

Yhteenvetona lopputulosten arvioinnissa voisi tiivistää:

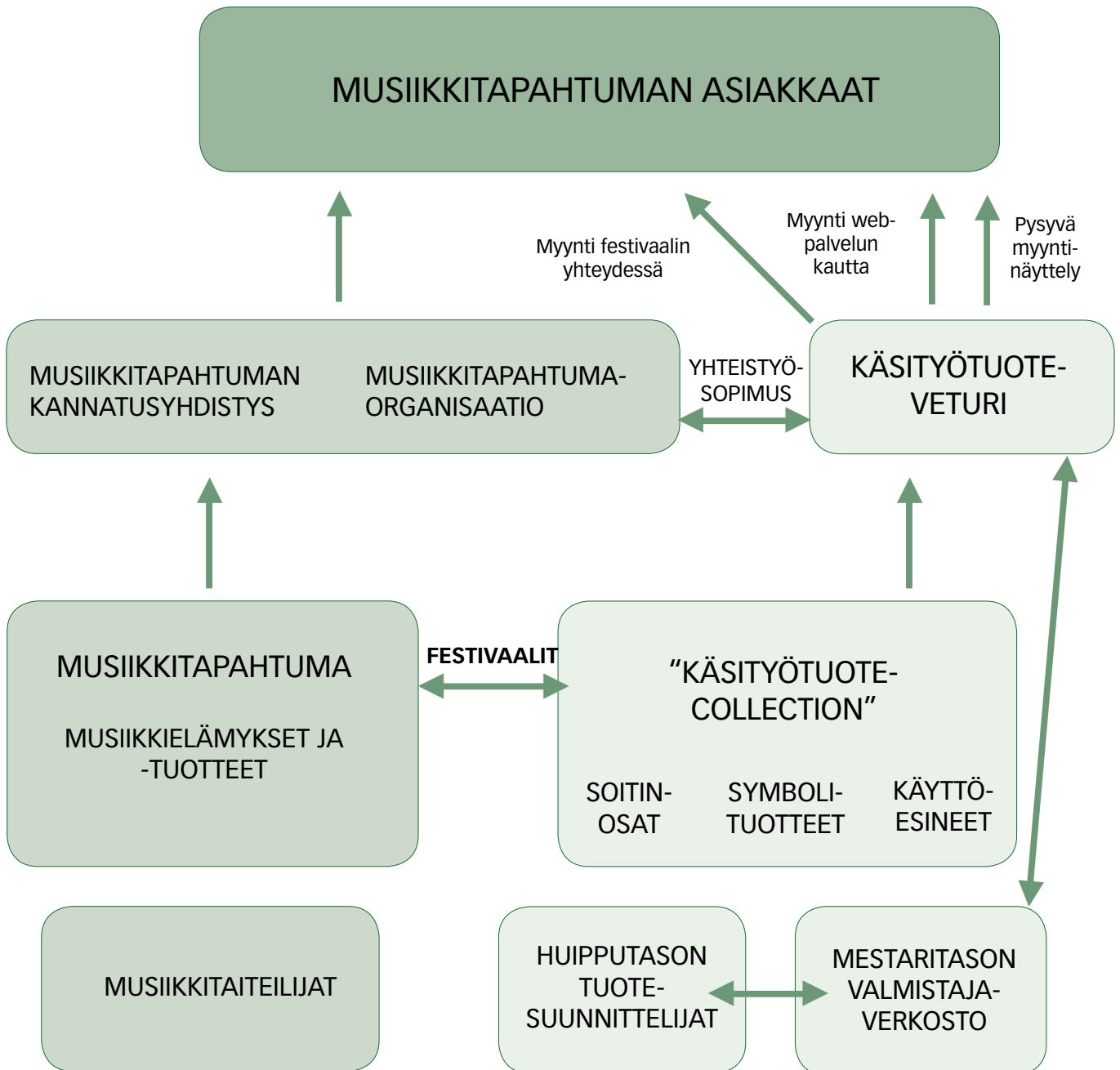
1. Taito Innovaatiot -hankekokonaisuus prosessi-innovaationa, 2-tasoisena hankerakenteena oli todella hyvä. Sen mukainen käytäntö kannattaa siirtää muuallekin, myös muille toimialoille.
2. Taito Innovaatiot -hankekokonaisuudessa tärkeimpiä tuloksia olivat innostavien verkostovisioiden syntyminen ja itse verkostovisioprosessit. Ne osaltaan avasivat keskusteluyhteyksiä yli toimialarajojen.
3. Joissakin aluehankkeissa syntyi konkreettisia verkostoja, joissakin verkostoitumisprosessi lähti varovaiseen alkuun ja joissakin aluehankkeissa jäi verkostoaihioita ja -visioita ”itämään” ja odottamaan suotuisia olosuhteita.
4. Verkostoitumisajattelu kokonaisuudessaan kypsyi ja syveni käsityöyhdistysten verkostossa. Verkostoitumisen etuja ja haittoja pohdittiin järjestössä melko laajasti. Paikallisten käsityöyhdistysten oma rooli verkostojen käytännön toimijana konkretisoitui.

LIITTEET

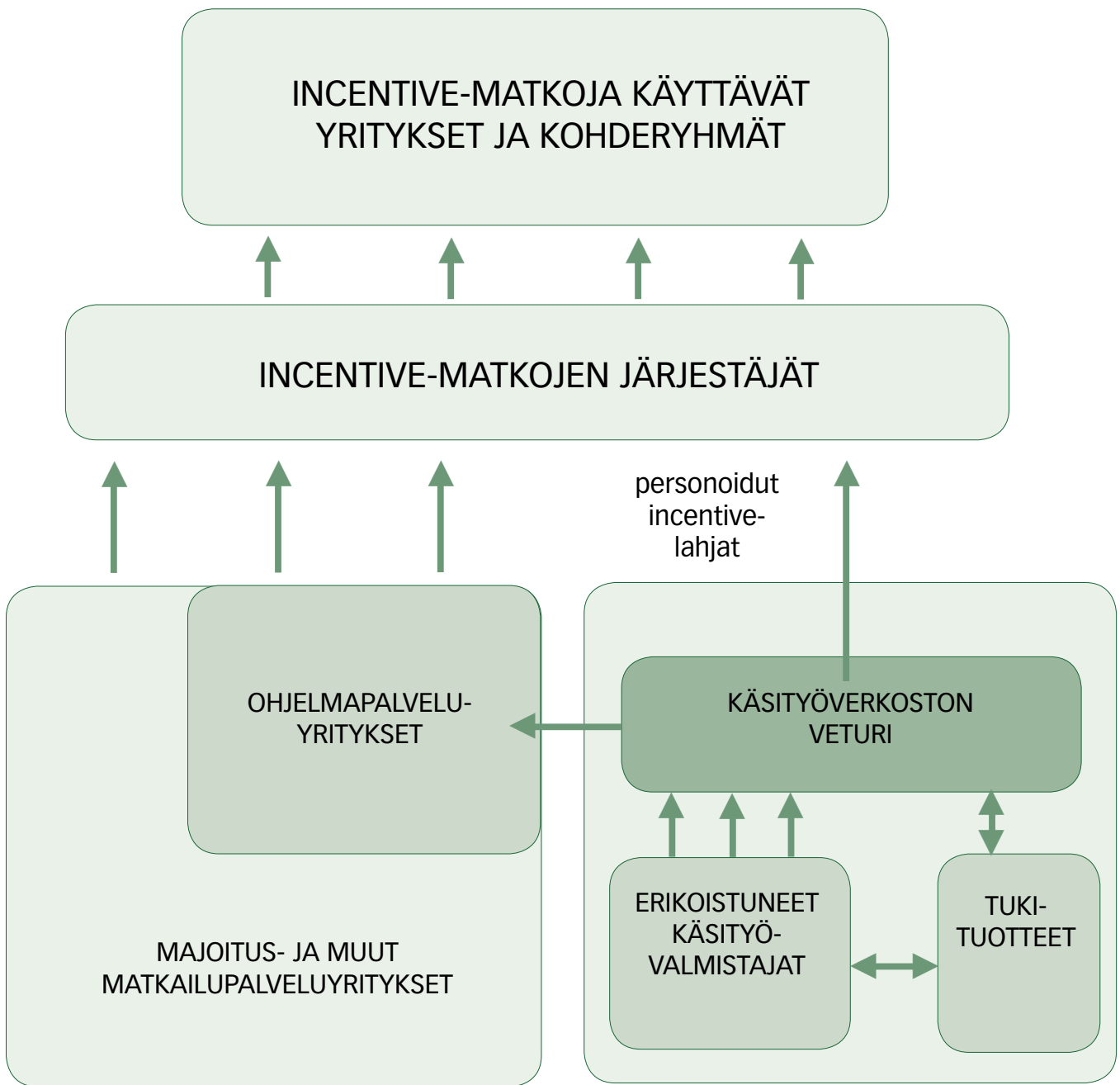
LIITE 1: Käsityöalan sisäisen verkoston visio

LIITE 2: Musiikkitapahtumaan liittyvän verkoston visio

LIITE 3: Verkostovisio käsityötuotteiden verkoston ja matkailuverkoston yhteistyöstä

Taitomatalla tulevaisuuteen -seminaari

Työseminaari käsityön ja matkailun yhteistyöstä sekä käsityöyritysten sähköisestä liiketoiminnasta

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry:n projektit Taito Craftnet ja Taito Innovaatiot järjestivät yhteisen työseminaarin kaikille käsityöelinkeinosta kiinnostuneille 19.10.2006 Helsingissä. Seminaarissa julkistettiin kauppa- ja teollisuusministeriön Käsityöalan yrittäjyyden kehittämisstrategia 2007–2013.

Seminaarin ohjelmassa oli puheenvuoroja projektien kehittämistyön tuloksista, käsityön ja hyvinvoinnin yhteydestä, tekijän ja näkijän merkityksestä muotoilussa sekä työpajoja iltapäivällä. Työpajojen tavoitteena oli verkostoituminen ja käsityöelinkeinojen kehittämistoimenpiteiden pohdinta eri teemojen kautta.

Työpajojen teemoina olivat verkostoyhteistyö, matkailu, markkinointi ja verkkokaupankäynti. Seuraavilla sivuilla on työpajojen tuloksista koostetut yhteenvedot. Tulokset ovat vapaasti käytettävissä toimenpiteisiin käsityöelinkeinojen kehittämiseksi ja verkostoitumisen vahvistamiseksi.

Lisätiedot

Taina Tervonen, Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry, taina.tervonen@taitogroup.fi, puh. (09) 7519 1929. Projektien toiminnasta ja tuloksista löytyy tietoa osoitteista www.taitoinnovaatiot.fi ja www.craftnet.fi.

1. Käsityötuote osaksi matkailukonseptia asiakaslähtöisellä verkostoyhteistyöllä

pj Kari Sivula

Tavoitteet

Työpajan tavoitteena oli pohtia käsityö- ja matkailuyritysten verkostoyhteistyön mahdollisuuksia ja esteitä. Käsityötuotteella voi matkailussa, matkailutuotteessa, matkailuelämyksessä olla monenlaisia merkityksiä: Käsityötuote voi syventää ja elävöittää tarinaa tai historiaa, jonka varaan matkailutuote voidaan rakentaa. Se voi olla muisto, joka palauttaa ja ylläpitää matkan herättämää elämystä ja muistelua sekä välittää siitä jotakin esimerkiksi ystävälle.

Tämän ajatuksen toteutuminen edellyttää matkailu- ja käsityöyritysten syvällistä, asiakaslähtöistä yhteistyötä, yhteistä ymmärrystä ja luottamusta.

- Miten yhteistyötä voitaisiin synnyttää ja edistää?
- Mitä esteitä on voitettavana?
- Miksi toimivia esimerkkejä on aika vähän?
- Miten käsityö olisi luonteva osa kokonaisuutta, ei vain päälle liimattua?

Kehittämistarpeita

- **Matkailukohde ja sen identiteetti**
 - Koko toimintaan vaikuttaa voimakkaasti ympäristö (vrt. www.suomenlinna.fi, www.fiskarsvillage.net)
 - Tarvitaan tulisieluja
 - Tarvitaan visio ja laaja-alainen sitoutuminen
 - Kaikki osalliset ymmärtämään kokonaisuus, asiakkaiden näkökulma
 - Tarinat, draamat
 - Organisoituminen: esim. yhdistys, Taito Shop -ketju
- **Tuotteistamista heti alusta lähtien, tavoitteena eheät kokonaisuudet**
 - Tuotekehityksellä pienistä palasista yhtenäisiä kokonaisuuksia
 - Sydäimestä nouseva palvelualltius
 - Keskenäisiä tuotteita ei pidä myydä
 - Miten hinnoitellaan?
 - Ostamisen helppous
- **Käsityö ei saisi muodostua matkailijoille rasitukseksi, itseisarvoksi,** ytimenä itse matka tai tapahtuma, käsityötuote tuo siihen lisää syvyyttä
- **Kehittämistoimintaan tarvitaan rahaa ja pitkämielisyyttä,** enemmän dynaamista rahoitusta
- **Tarvitaan yhteistyön opettelua,** toisen toimialan ja asiakkaiden ymmärtämistä

2. Suomen matkailustrategian vuoteen 2020 ja käsityön kohtaaminen

pj Mirja Nylander

Tavoitteet

Työpajan tavoitteena oli pohtia, mitä annettavaa käsi- ja taideteollisuudella on uudessa matkailustrategiassa esille nostettujen tuoteteemojen kehittämiseksi. Tuoteteemat ovat: hyvinvointimatkailu, lumi- ja joulutuotteet, vesistötuotteet ja tapahtumat.

Työpajassa esiteltiin ja keskusteltiin seuraavista asioista:

- Suomen matkailu 2020, visio ja arvot
- Odotettavissa olevat muutokset matkailussa
- Matkailijoiden tulevaisuuden tarpeet
- Keskittyminen Suomen matkailun vahvuuksien vahvistamiseen
- Missä asioissa haetaan kilpailukykyä
- Valtakunnalliset kehittämisteemat: hyvinvointimatkailu, lumi- ja joulutuotteet, vesistötuotteet sekä tapahtumat

Kehittämisteemat ovat Suomen matkailun strategiasta, ks. Suomen matkailustrategia vuoteen 2020 & toimenpideohjelma vuosille 2007–2013. Samoja teemoja kehitetään myös maakunnissa, siksi kannattaa olla yhteydessä oman maakunnan maakuntaliittoon, TE-keskukseen sekä matkailun markkinointiorganisaatioihin. Työpajassa käytiin myös läpi strategiassa mainitut kohderyhmät: kiertomatkalaiset, lyhytlomaalaiset ja kokous-, kongressi- sekä incentive-asiakkaat.

Eriyistä huomiota tulevaisuudessa vaativat:

- **Tuotteistamisprosessi vaatii hiomista, ja hinnoittelu tarvitaan mukaan tuotteistamisprosessiin.** Tarvitaan siis käytännönläheinen malli siitä, kuinka tekeminen tuotteistetaan ja hinnoitellaan. Tavoitteena on lyhentää aikaa ideasta myydyksi tuotteeksi.
- **Saatavuuteen on kiinnitettävä enemmän huomiota.** Varaukset on voitava tehdä helposti. Nostettiin esimerkeiksi taide- ja käsiteollisuustuotteet matkailukeskusten, esim. kylpylöiden, hyvinvointikeskusten ja laskettelukeskusten yhteydessä. Tutustu esim. Ikaalisten Kylpylään ja Nilsiän Tahkoon.
- **Verkostoihin on päästävä mukaan alusta lähtien.** Tämä on yhteydessä tuotteistamisprosessiin – on tiedettävä myös matkailutuotteen tuotteistamisprosessin vaiheet, jotta osataan olla oikeaan aikaan liikenteessä.
- **Kehittämisteemoihin nostettiin seuraavia asioita:** asiakkaalle yksinkertaista, puhdasta nautintoa, kiireettömyyden tuntua; käsillä tekeminen tyydyttää syvältä. Vesistötuotteista nostettiin yksittäisinä esimerkeinä esille tervattu puuvene, vanhanajan kohon tekeminen ja kalastus, vaarit ja pojat -tuotteet, bambuvapaurssi, kaarnavenheet.

3. Tulevaisuuden markkinointia ja yrityspalvelujen oivalluksia

pj Tuulevi Aschan

Tavoitteet

Työpajan tavoitteena on tutkia ja pohtia niitä markkinoinnin keinoja, joilla käsityö tavoittaa tulevaisuuden kuluttajat sekä ideoida käsi- ja taideteollisuusalan yritysten markkinointia edistäviä yrityspalveluja.

Työpajan aluksi ryhmän puheenjohtaja esitteli Rolf Jensenin näkemyksen tulevaisuuden kuluttajien markkinoista. Jensenin mukaan tulevaisuuden kuluttajat operoivat seuraavilla markkinoilla: Seikkailuja myytävänä -markkinat, Yhteisöllisyyden, ystävyys- ja rakkauden markkinat, Huolenpidon markkinat, Kuka minä olen -markkinat, Mielenrauhan markkinat ja Vakaumuksien markkinat.

Yrityspalveluideat

- **Identiteettivalmennus:** yrityksen identiteetin pohdinta > autetaan tunnistamaan vahvuuksia – miten vahvistat hyviä puoliasi ja arvostat vahvuksiasi enemmän? – tuotteiden analyysi suhteessa kohderyhmään > räätälöity markkinoinnin suunnittelu
- **Toiminta hyvinvointipalveluiden markkinoilla:** verkostoitumisen tukeminen, workshop- valmennus yhdessä hyvinvointiyrittäjien kanssa
- **Markkinointi sinne, missä käta-alasta ei ole hajuakaan** > Räätälöityjen lahjapalvelujen luomiseksi kehitetään asiakkaiden ja tuotteiden profilointia asiantuntijapalveluna sekä valmennuksena ja rakennetaan yhteyksiä.
- **Käsityöläisten ristikkäismarkkinointivalmennus:** käsityöläiset toistensa tuotteiden myyjinä näkevät tuotteet ulkopuolisen silmin > määrittämään tuotteiden ominaisuuksia ja myyntiargumentteja, järjestetään markkinointivalmennusta studio- tai myymäläoloissa
- **Käta-alan kirjoittajapalvelu:** Asiantuntija kirjoittaa ja muotoilee ydinviesteistä myyvää ja markkinoinnillista tekstiä, esim. mediatiedotteet, ammattiartikkelit, nettitekstit.
- **Speakers forum -tilaisuudet** – tarvitaan mukaan eri alojen ihmisiä tuulettamaan näkemyksiä käsityöstä ja alan palveluista.
- **Työyhteisövalmennusten markkinat** > **tuotteistusvalmennus** > tekemispalvelut
- **Sissimarkkinoinnin workshop-valmennukset**, sissicoaching – autetaan hyödyntämään epätyypillisiä markkinoinnin keinoja, esim. täsmäiskuja – mennään sinne, missä asiakkaat liikkuvat
- **Verkkomedia:** workshop-valmennus verkkomedian hyödyntämisen uusiin, jatkuvasti päivitettäviin keinoihin > teemakohtaiset keskustelupalstat, kimppapäivittäjä yrittäjäringille

4. Kansainvälisen verkkokaupankäynnin mahdollisuudet

pj Arja Ranta-Aho

Tavoitteet

Työpajan tavoitteena oli koota ja pohtia kehittämisideoita, joiden avulla voidaan edistää käsityön ja taideteollisuuden kansainvälistä verkkokaupankäyntiä sekä yhteistyötä alan toimijoiden välillä.

Työpajan aluksi vertailtiin ja keskusteltiin yritysesimerkkien kautta, mitä haasteita ja mahdollisuuksia kansainvälinen verkkoliiketoiminta tarjoaa aloittelevan yrittäjän ja toisaalta jo pidempään toimineen verkoston näkökulmasta. Yritysesimerkkeinä olivat Sammallaan Tmi Eija Pirttilahti, www.sammallaan.fi ja Finspirit Oy:n In the Kalevala Spirit -brandin alla toimiva yritysverkosto ja kansainvälinen liiketoimintamalli www.finspirit.fi.

Kehittämisideat

- **Verkostomaisen liiketoimintatavan edistäminen**

Verkostomainen liiketoiminta antaa pienelle yritykselle mahdollisuuden laajentaa markkina-alueitaan hallitusti. Toimintamalli parantaa yrityksen mahdollisuuksia kasvattaa liiketoimintaansa.

- **Yritysten valmennus** verkkosivuston ja/tai -kaupan toteuttamiseen ja kehittämiseen sekä verkostossa toimimiseen ja verkostomaisen liiketoiminnan harjoittamiseen. Verkkoliiketoiminnan kehittämistä viedään eteenpäin koko yrityksen kehittämishankkeena, luontevana osana liiketoimintaa ja markkinointiviestintää.

- **Virtuaalisen ohjauksen ja oppimateriaalin kehittäminen**

Verkkoliiketoiminta ja siihen liittyvät teknologiat kehittyvät nopeasti. Tämä edellyttää toimijoilta aktiivista seuranta- ja reagointia nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Virtuaalinen ympäristö mahdollistaa tiedon nopean levittämisen ja maantieteellisesti kaukana olevien yritysten verkostoitumisen.

- **Asiantuntijapalvelun ja informaation tuottaminen verkkoon** erityisesti viestinnän, alan tapahtumiin osallistumisen, kansainvälistymisen ja verkkoliiketoiminnan osa-alueilta. Asiakaskontaktit tulevat usein muualta kuin verkon kautta, mikä edellyttää yritysten aktiivista viestintää ja asiakkaiden etsimistä laaja-alaisesti. Pienten yritysten resurssit ja osaaminen ovat rajalliset. Yritykset tarvitsevat tukea sekä ohjausta viestinnän eri osa-alueilla.

- **Uudenlaisten verkkoliiketoimintamallien ja markkinapaikkojen toiminnan kartoitus**

Painopisteenä kansainvälisen verkkoliiketoiminnan edistäminen osto- ja hankintaportaalien sekä markkinapaikkoja tarjoavien kanavien kautta. Tämä edellyttää kansainvälisten markkinapaikkojen kehityksen aktiivista seuranta- ja yhteistyömahdollisuuksien selvittämistä.

- **Seuranta ja tutkimustiedon tuottaminen verkkoliiketoiminnasta ja kansainvälisistä markkinoista yhteistyössä alan toimijoiden kanssa**

Yhteistyön edistäminen tutkimus- ja markkinatiedon keräämiseksi sekä välittämiseksi eri toimijoiden kanssa (ammattikorkeakoulut, yliopistot, Finpro jne).

- **Verkkoliiketoiminnan kehittämissuunnitelman laatiminen Suomen Taitoverkon verkkopalvelulle**

Tavoitteellisen kehittämissuunnitelman avulla verkkopalvelun toimintaympäristöä ja ansaintalogiikkaa voidaan rakentaa edelleen. Toiminnan osana ovat myös uusien verkkoliiketoiminnan muotojen mallintaminen osana Taitoverkko-verkkopalvelua.

[taito | group]

► Yhteystiedot

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry

Kalevankatu 61

00180 Helsinki

puh. (09) 7519 1900

ktl@taitogroup.fi

www.taitogroup.fi